

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA
OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY A SPRÁVY

Financování pohřebnictví z veřejných rozpočtů v České republice

Funding of Funeral Services from Public Budgets in the Czech Republic

Student: Bc. Jana Hanáčková

Vedoucí bakalářské práce: prof. Ing. Dušan Halásek, CSc.

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Jana Hanáčková**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202T055 Veřejná ekonomika a správa
Specializace: 00 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Financování pohřebnictví z veřejných rozpočtů v České republice**
Funding of Funeral Services from Public Budgets in the Czech Republic

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Veřejná správa a pohřebnictví
  3. Charakteristika pohřebnictví v České republice
  4. Finanční analýza pohřebnictví v České republice
  5. Zhodnocení a výhled financování pohřebnictví v ČR
  6. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

HALÁSEK, Dušan. *Standardizace veřejných služeb*. 1. vyd. Ostrava: VŠB - TU Ostrava, 2004. 152 s. ISBN 80-248-0685-1.
KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vyd. Praha: Linde, 2007. 399 s. ISBN 978-80-7201-665-5.
STEJSKAL, David. *Pohřbívání a hřbitovy*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. 461 s. ISBN 978-80-7357-680-6.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **prof. Ing. Dušan Halásek, CSc.**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 26.04.2013

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně pod vedením prof. Ing. Dušana Haláska, CSc. a uvedla v seznamu použité literatury všechny použité literární a odborné zdroje.

V Ostravě dne 25. dubna 2013

Bc. Jana Hanáčková

OBSAH:

1. ÚVOD	3
2. VEŘEJNÁ SPRÁVA A POHŘEBNICTVÍ.....	5
2.1 Vymezení veřejné správy v České republice	5
2.1.1 Státní správa	7
2.1.2 Samospráva	9
2.1.3 Veřejné služby a veřejné statky	11
2.2 Pohřebnictví	14
2.2.1 Historie pohřebnictví	14
2.2.2 Právo a legislativa	16
2.2.3 Správa veřejných pohřebišť	18
2.2.4 Zřizovatel, provozovatel a správce veřejného pohřebiště	19
2.4.5 Rozdělení pohřebišť	22
2.2.6 Válečné hroby	23
3. CHARAKTERISTIKA POHŘEBNICTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE.....	25
3.1 Výchozí statistické údaje o úmrtnosti v České republice	25
3.2 Role veřejné správy v pohřebnictví	30
3.2.1 Administrativa hřbitovů	30
3.2.2 Spisové náležitosti pohřebiště	31
3.2.3 Pronájem hrobových míst	32
3.2.4 Sdružení pohřebnictví ČR	33
3.2.5 Ekologické dopady pohřebnictví	35
3.3 Srovnání pohřebnictví České republiky se Slovenskou republikou	37
4. FINANČNÍ ANALÝZA POHŘEBNICTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE	40
4.1 Finanční a organizační zajištění pohřbu	40
4.2 Finanční analýza pohřebnictví ve vybraných městech České republiky	43
4.2.1 Finanční analýza pohřebnictví v Uherském Hradišti	44
4.2.2 Finanční analýza pohřebnictví v Hodoníně	48
4.2.3 Finanční analýza pohřebnictví ve Zlíně	52
4.2.4 Finanční analýza pohřebnictví v Olomouci	55
4.2.3 Komparace příjmů a výdajů na pohřebnictví ve sledovaných obcích	58
5. ZHODNOCENÍ A VÝHLED FINANCOVÁNÍ POHŘEBNICTVÍ V ČR	62
6. ZÁVĚR	66

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

SEZNAM ZKRATEK

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDNŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE

SEZNAM PŘÍLOH

1. ÚVOD

V civilizovaných zemích je odchod člověka oslavován podobně jako jeho příchod. Ať už se jedná o náboženské obřady nebo jen menší rodinné sešlosti. Jinak tomu není ani v České republice. Pohřebnictví, jako veřejnou službu v České republice, upravuje Zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví. Pohřebnictví má na státní úrovni v kompetenci Ministerstvo pro místní rozvoj a na místní úrovni obce.

Cílem diplomové práce je analýza pohřebnictví v České republice a zhodnocení jeho finančního a organizačního zajištění a nástin jeho budoucího vývoje. Cíl je aplikován na 4 městech České republiky, které mají srovnatelný počet obyvatel, ve sledovaném období 2008 – 2012.

K naplnění cíle diplomové práce jsou využity metody literární rešerše pro teoretické zachycení řešené problematiky a komparace příjmů a výdajů v oblasti pohřebnictví ve sledovaných městech. Podkladem pro zpracování aplikační části diplomové práce jsou údaje z městských úřadů a úřadů práce. Jedná se o příjmy a výdaje na pohřebnictví, které města každoročně vynakládají. Komparace sociálních pohřbů, pohřebné, jako jednorázová sociální dávka a jejich vývoj ve sledovaných letech. Dalšími podklady jsou údaje z Českého statistického úřadu.

Diplomová práce je členěna na 6 kapitol, z nichž první je tento Úvod. Druhá kapitola obsahuje vymezení veřejné správy v České republice a její návaznost na pohřebnictví. Definiuje státní správu, samosprávu, veřejné služby a statky. Pohřebnictví je podloženo právem i legislativou, která je upravena v této části a rozdělena dle pravomocí, které má obec, ministerstvo a příslušné úřady v této oblasti. Historie pohřebnictví sahá až počátkům lidské populace, proto je v této kapitole nastíněn předešlý vývoj pohřebnictví v České republice. Zaměření je kladeno na správu veřejných pohřebišť, jejího zřizovatele, provozovatele a správce. V neposlední řadě je zde zmíněna problematika válečných hrobů.

Třetí kapitola je založena na výchozích statistických údajích o úmrtnosti v České republice, která je úzce spjatá s pohřebnictvím. Úmrtnost obyvatel je sledovaná za období 2009 – 2011, v grafickém znázornění je rozdělení úmrtnosti dle kraje a věku. Role veřejné správy v pohřebnictví spadá do administrativního zajištění, v tomto případě se jedná o spisové

náležitosti pohřebiště, jako řád, ceník služeb, evidenci. V neposlední řadě je zde řešena problematika ekologických dopadů pohřebnictví. Z historického hlediska má k naší zemi nejblíže Slovensko, proto se nabízí srovnání těchto dvou zemí z hlediska úmrtnosti od roku 1996 do 2011 a správou zajištění služby pohřebnictví. V České republice se pohřebnictvím zabývají i sdružení, které vznikla se záměrem na poradenství v této oblasti a jsou v této kapitole zmíněny.

Čtvrtá kapitola je zaměřena na finanční stránku pohřebnictví a způsoby finančního zajištění pohřbu. Definiuje možnosti veřejného financování pohřebnictví. Finanční analýza je aplikována na 4 městech v České republice. Města Uherské Hradiště a Hodonín mají podobný počet obyvatel – 25 000. Města Olomouc a Zlín mají počet obyvatel nad 50 000. Města jsou sledovány jak z finančního zajištění pohřebnictví na jejich území, tak zajištění organizačního. Každá podkapitola začíná vývojem obyvatelstva daného města v období 2006 – 2011, což jsou údaje pro potřeby pohřebnictví důležité. Dalšími daty jsou informace o výdajové a příjmové stránce pohřebnictví, četnosti jednorázové sociální dávky pohřebního a počet a průměrná cena pohřbů na náklady obce, vše v horizontu 5 let. Na konci kapitoly je komparace příjmů a výdajů na pohřebnictví v jednotlivých městech za sledované období 2008 – 2012.

Pátá kapitola diplomové práce sleduje budoucí vývoj pohřebnictví v České republice pomocí demografického vývoje obyvatelstva České republiky, který je aplikován na budoucí úmrtnosti obyvatel ve sledovaném období 2020 – 2060.

2. VEŘEJNÁ SPRÁVA A POHŘEBNICTVÍ

2.1 Vymezení veřejné správy v České republice

Veřejná správa je správní činnost úzce související s poskytováním veřejných služeb a mezi tyto služby patří mimo jiné i pohřebnictví. Pohřebnictví je realizováno jak na státní úrovni, tak na úrovni územní. Státní správa má dominantní postavení. Stát je zde zastupován státními úřady a organizacemi, tyto organizace vykonávají přímou veřejnou správu (službu). Územní samosprávu můžeme definovat jako realizaci práv občanů na spravování daného odvětví na základě působnosti dané ústavou. Tato kapitola pojednává o pochopení veřejné správy a jejího rozčlenění, které zahrnuje právě státní správu a samosprávu, která je dále rozdělena na územní a zájmovou, třetí variantou jsou specializované veřejnoprávní instituce.¹

Veřejnou správou se dají nazvat činnosti poskytované správním orgánem. Její činnost úzce souvisí s poskytováním veřejných služeb, mezi tyto služby řadíme pohřebnictví a to přímo řízením veřejných záležitostí na místní, krajské, regionální a centrální úrovni (správa území) a zajišťováním záležitostí ve veřejném zájmu (správa záležitostí). Do veřejné správy můžeme dále zahrnout činnosti jako správu věcí veřejného sektoru, tedy sektoru, ke kterému má veřejnost vlastnická práva. Do tohoto odvětví spadá i správa financí, týkající se veřejných financí a veřejných rozpočtů, a správa objektů, veřejných zařízení a veřejných informací. Hlavní funkci veřejné správy můžeme rozdělit na :

- **Mocenská** - realizuje svou moc ve společnosti a ve státě prostřednictvím právního řádu a působením státního zřízení. Tato funkce ji dovoluje zakazovat, přikazovat, donucovat a ovlivňovat chování společnosti ke společnému, žádoucímu směru. Tuto moc veřejné správy představuje formální autorita, kterou můžeme členit na centrální (zákonodárná, výkonná a soudní moc) a necentrální (moc, kterou stát převedl na územní samosprávu).
- **Ochranná** (bezpečnostní) - povinnost orgánu veřejné správy zajistit a organizovat vnitřní (veřejný pořádek) a vnější ochranu, obranu, bezpečnost a pořádek státu.

---

¹ PEKOVÁ, Jitka, PILNY, Jaroslav a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2008, s. 81 – 118. ISBN: 978-80-7357-351-5.

- **Organizační** - veřejná správa organizuje záležitosti státní (člení území na menší územní celky), záležitosti institucí (organizační struktury podle obsahu činnosti a oboru) a záležitosti občanů (zdravotní a sociální zabezpečení).
- **Regulační** – zde veřejná správa zaujímá funkci spočívající v tom, že v demokratické společnosti se vytváří takový systém řízení společnosti, který je založený na politickém pluralismu, na vzájemné komunikaci, solidaritě a toleranci. Díky tomu umožňuje shromažďování a sdružování občanů i organizací v ziskovém nebo neziskovém sektoru.
- **Služba veřejnosti** - jedná se o činnosti poskytované ve veřejném zájmu. Veřejná správa zde slouží k racionálnímu rozvoji společnosti a k jejímu financování a k řízení společenských problémů. Mezi tyto činnosti můžeme zařadit např. služby v oblasti ekonomické, sociální, pečovatelské, jsou to všechny činnosti ve veřejném zájmu.

Veřejnou správu dále chápeme jako společenský systém, který má vnitřní a vnější prostředí. Do vnějšího prostředí spadají činnosti v oblasti zahraničních a mezinárodních služeb, které jsou ošetřeny smlouvami na úrovni bilaterální a multilaterální. Tyto smlouvy vytvářejí jednotlivé vazby prostředí. Vnitřní prostředí je zde chápáno jako systém uvnitř státu a společnosti.

Veřejná správa je ovlivněna i správou soukromou. Typické rysy soukromé správy jsou dosažení vlastního soukromého cíle, to znamená, že se řídí vlastní vůlí a bere ohled na sebe, ne na celou společnost. Tyto organizace se mohou zabývat činnostmi zasahující do veřejné správy jen tehdy, pokud není veřejná správa schopna tuto činnost vykonávat sama. Tyto organizace, které plní výkon veřejné správy musí v tomto případě splnit podmínky jako jsou například veřejné soutěže.²

Veřejnou správu můžeme také považovat za nástroj státu v procesu realizace veřejných statků působících na celou společnost, na národní hospodářství a na veřejný sektor. Vůči všem subjektům působících ve státě má významnou hospodářsko – organizátorskou roli, kterou můžeme nazvat mechanismem, který vznikl za účelem tvorby, rozdělování a použití bohatství, tuto činnost můžeme nazvat jako alokační funkci.³

² KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy*. Ostrava: Montanex, 2007, s. 12 - 15. ISBN:978-80-7225-244-2.

³ REKTOŘÍK, Jaroslav a Jan Šelešovský. *Kontrolní systém veřejné správy a veřejného sektoru*. Praha: Ekopress, 2003, s. 13 – 14. ISBN: 80-86119-72-6.

Jako hlavní důvod vzniku alokační fiskální funkce je tržní selhání, proti jsou produkovány veřejné statky. Pro veřejné statky je typická úplná nedělitelnost, nerivalita spotřebitelů, nevylučitelnost ze spotřeby a nulové mezní náklady na spotřebu každého dalšího spotřebitele, rovnost spotřeby veřejných statků. Veřejných statků se týkají principy geologické (veřejné statky spotřebovávají osoby na určitém území), technické principy (rozhlasové a televizní přijímače, satelitní antény) a právní principy, které spočívají v omezení spotřeby určitých veřejných statků. Veřejné statky můžeme rozdělit na čistý soukromý statek, čistý veřejný statek a smíšený statek. Dále je můžeme rozdělit podle institucionálního kritéria a to na statky čistě tržní, nečisté tržní a netržní.⁴ *P.M. Jackson a C.V. Brown (2003)* vidí efektivní alokaci zdrojů ve vytvoření tržního systému, který předpokládá existenci dokonale konkurenčních trhů. V praxi je bohužel velké množství statků nabízeno odvětvími s klesajícími náklady, jako například veřejné plynárenské, elektrárenské a kanalizační podniky.

2.1.1 Státní správa

Státní správa je v této kapitole řešena z důvodu, že **Ministerstvo pro místní rozvoj** je ústředním orgánem ve věcech pohřebnictví, kterým se diplomová práce zabývá. Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky patří do systému ústředních orgánů státní správy České republiky v oblastech jeho regionální politiky, bytové politiky, stavebního řádu aj. Tyto oblasti jsou vymezeny příslušnými právními dokumenty. Objemem svých pravomocí, kompetencí a odpovědností za správu finančních prostředků hraje ve státní správě významnou roli. Ministerstvo bylo zřízeno s účinností od 1. listopadu 1996. Mimo jiné má v kompetenci poskytování informační metodické pomoci vyšším územním samosprávným celkům, městům, obcím a jejich sdružením a zajišťuje činnosti spojené s procesem zapojování územních samosprávných celků do evropských regionálních struktur, spravuje finanční prostředky určené k zabezpečování politiky bydlení a regionální politiky státu, koordinuje činnosti ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy při zabezpečování politiky bydlení a regionální politiky státu, aj.⁵

Jak už bylo řečeno výše veřejná správa se člení na státní správu a samosprávu. *Pavel Káňa (2007)* dále člení veřejnou správu na státní správu, která se dále dělí na vnitřní a územní státní

---

⁴ HAMARNÍKOVÁ, Bojka a Alena Maaytová, kol. *Veřejné financ.* ASPI, 2010, s. 51 – 61. ISBN: 978-80-7357-497-0.

⁵ <http://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Ministerstvo> 22.2.2013

správu, samosprávu na zájmovou a územní, a správu soukromou. Státní správa je určitá činnost státu prováděná buď přímo státními orgány nebo jinými orgány. Pramenem povinností státní správy jsou právní normy ústavního práva. Díky tomu je státní správa nezastupitelnou součástí státu. Její pravomoci se dají rozdělit na **výkonné** (zabezpečení státní činnosti), **zákonodárné** (tvorba právních norem, vládních nařízení), nařizovací (vydávání závazných nařízení), **kontrolní** (státní dozor). Činnost státní správy je zaměřena na realizaci státního systému, fungování a zabezpečování činnosti státního systému. Její činnost musí směřovat ve prospěch společenského zřízení. Soustavu státní správy České republiky tvoří instituce, úřady, organizace a orgány, mezi které například patří Celní správa, Správa policie ČR, Správa soudu, hlavní rozdělení zobrazuje Tab. 2.1 Přehled státní správy České republiky. Výkon státní správy je uskutečňován ústředními orgány (prezident, vláda, ostatní ústřední výkonné orgány) a institucemi regionálními, krajskými a místními, jsou to tzv. podřízené orgány.⁶

Státní správa zahrnuje orgány se všeobecnou působností, jako je ústřední vláda a se specializovanou působností, do které patří například ministerstva a nekoncentrované správní úřady, které se řídí dle příslušných zákonů. Zde bych ráda zmínila aktuální důraz na kvalifikaci úředníků ve státní a územní správě a jejich pravidelné vzdělávání, které by mělo vést k efektivnosti veřejné správy. Trendem ve vyspělých zemích posledních desetiletí je zrychlit proces decentralizace pravomocí a kompetencí ve veřejném sektoru ze státního na územní samosprávu, která zajišťuje pro občany širokou škálu služeb, jako školství, sociální péči, ekologii.⁷

Tab.2.1 Přehled státní správy České republiky

Státní správa České republiky		
Územní státní správa ČR	Státní instituce vnitřní správy	Instituce s rozšířenou a přenesenou působností výkonu státní správy
Regionální a oblastní státní správa		
Krajská státní správa		
Okresní státní správa		
Místní státní správa		

Zdroj: KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy*. Ostrava: Montanex, 2007, s. 27. ISBN:978-80-7225-244-2.

⁶ KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy*. Ostrava: Montanex, 2007, s. 21 - 24. ISBN:978-80-7225-244-2.

⁷ PEKOVÁ, Jitka, PILNY, Jaroslav a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2008, s. 102 – 136. ISBN: 978-80-7357-351-5.

2.1.2 Samospráva

Samospráva je způsob řízení určitého celku, je slučitelná jen s demokratickým zřízením, představuje v tomto modelu decentralizovanou moc a má společenskou podporu. Je blíže spravovanému subjektu než vnější a centrální řízení, a proto by měla být při zabezpečování lokálních či zájmově vymezených záležitostí efektivnější a levnější. Samospráva má své typické rysy, kterými jsou volení představitelé, právní subjektivita, hospodaření s majetkem schváleným rozpočtem. Samospráva spravuje jak své záležitosti, tak záležitosti veřejného zájmu, vytváří vnitřní (správní řád) a vnější vztahy (mimo rámec organizace samosprávy). Samospráva má stejně jako státní správa moc normotvornou a výkonnou. Do normotvorné patří právo vytvářet vlastní právní normy a do výkonné patří organizace a řízení činnosti samosprávních institucí a jejich orgánů.

Do jejich kompetencí patří jednat svým jménem, rozhodovat a musí být řádně evidována jako právnická osoba. Samospráva je financována státem, právnickými a fyzickými osobami. S těmito finančními prostředky hospodaří sama, dle schváleného rozpočtu. Samosprávu dělíme na zájmovou a územní, Tab. 2.2 zobrazuje přehled členění samosprávy. **Zájmová** představuje sdružování a právo občanů na sdružování a samostatné rozhodování o vlastních záležitostech které je svěřeno subjektům, které spojuje určitý společný zájem, záliba nebo mají společnou profesi a cíl.

Tab. 2.2 Přehled členění samosprávy

Samospráva						
Územní samospráva				Zájmová samospráva		
Územní samospráva krajů a Územní samospráva Hlavního města Prahy				Samospráva profesní		Samospráva zájmových sdružení
Obecní územní samospráva				Ústřední správa zájmových organizací		
Statutární město s úřadem magistrálu	Obec s úřadem výkonu rozšířené působnosti	Obec s úřadem výkonu přenesené působnosti	Obec s úřadem výkonu samosprávních funkcí	Oblastní, regionální, krajská správa zájmových organizací		
				Okresní správa zájmových organizací		
				Samospráva zájmové organizace		

Zdroj: KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy*. Ostrava: Montanex, 2007, s.49. ISBN:978-80-7225-244-2.

Územní samospráva je prostorově vymezený funkční celek, který je nadán z potřeb veřejného a společenského zájmu a z principů a právem rozhodovat o svých záležitostech. Příkladem územní samosprávy v České republice jsou obce, jako základní územní samosprávné celky a kraje jako vyšší územní samosprávné celky. Obce mají zákonnou povinnost postarat se o pohřbívání na jejich území. Územní samospráva může vydávat podzákonné právní předpisy. Je ukotvena v zákoně 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v hlavě 7. Jednotlivé samosprávné celky mají charakteristické znaky jako je společný historický vývoj, občanskou a geografickou soudržnost a sounáležitost území, ekonomickou a hospodářskou samostatnost, jejich cíl je zabezpečovat potřeby svých občanů a vytvářet právní normy.⁸

Samosprávné obce a kraje vykonávají státní správu, tím jsou územními správními jednotkami. Z kombinace samostatné a přenesené působnosti vyplývá dvojí podřízenost, v samostatné působnosti vlastnímu volenému orgánu, v přenesené působnosti nadřízenému úřadu státní správy, tyto působnosti, podle úrovně zobrazuje Tab. 2.3 Působnost kraje a obce. Předpokladem, aby mohla územní samospráva fungovat a plnit své povinnosti, je nutnost vytvořit jí podmínky jak legislativní (schválení zákonů, které vymezují postavení a činnost územní samosprávy), tak ekonomické (hospodaření s danou finanční autonomií, tu však v zásadních rysech ovlivňuje stát).⁹

---

⁸ KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy*. Ostrava: Montanex, 2007, s. 46 - 48. ISBN:978-80-7225-244-2.

⁹ PEKOVÁ, Jitka, PILNY, Jaroslav a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2008, s. 109 – 120. ISBN: 978-80-7357-351-5.

Tab. 2.3 Působnost kraje a obce

STÁTNÍ SPRÁVA			ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY
Úroveň	Úřady	Působnost	Samospráva
Krajská	- odvětvové správní úřady	Speciální–státní práva	Ne
Krajská – VÚSC	- krajské úřady	Všeobecná–přenesená působnost	Ano
Okresní	-odvětvové správní úřady	Speciální–státní správa	Ne
Obecní	-obecní úřady, městské úřady, magistrály	Všeobecná–přenesená působnost	Ano
	Ostatní obce	Všeobecná–přenesená působnost	Ano
Hl.m.Praha	Magistrát hl.m.	Všeobecná–přenesená působnost	Ano

Zdroj: PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2008, s. 116. ISBN: 978-80-7357-351-5.

2.1.3 Veřejné služby a veřejné statky

Aby se pohřebnictví mohlo analyzovat, je důležité vysvětlit pojmy veřejné služby a veřejné statky. Do veřejných služeb patří pohřebnictví. Je to služba poskytována obcí nebo krajem. K rozvoji sektoru veřejných služeb došlo v České republice během transformace počátkem 90. let, vývoj se v druhé polovině zpomalil v důsledku určitého nasycení a taky díky chybám, které vznikly při transformaci. Rozvojem těchto služeb se zvýšil počet zaměstnaných v tomto odvětví. Koncem minulého století, mezi roky 1995 – 2000 se v České republice objevovaly práce, které se zabývaly studii o veřejných službách, jednalo se o různé studie, kritéria a dokumenty. Díky tomu se více mluvilo o veřejných službách a jejich odpovědnosti, která se zaměřovala na místní služby. V roce 2002 vláda kladla důraz na zachování a zajištění dostupnosti veřejných služeb, jejich posílení a zachování územní dostupnosti, posílení efektivní sítě sociálních služeb atd. V roce 2004 Česká republika vstoupila do Evropské unie. Veřejné služby musely odpovídat standardům daným Evropskou unií, zde byl kladen důraz hlavně na kvalitu a dostupnost služeb, dále způsoby financování a organizace služeb.¹⁰

¹⁰ HALÁSEK, Dušan. *Standardizace veřejných služeb*. Ostrava: VŠB-Technická univerzita, 2004, s. 77 – 78. ISBN 80-248-0685-1

Pro služby je charakteristické: nemůžeme je skladovat, neexistuje na ně patent, nelze je balit, služba vyplívá spíše z jejího výkonu než z jejího vlastnictví. Díky různorodosti služeb se služby člení do několika kategorií, rozdělených podle jejich odvětvové příslušnosti. Tam se jedná o dopravu, telekomunikaci, finanční a bankovní služby a jiné. Dále můžeme služby zařadit do dalšího odvětví, které je zaměřené přímo na spotřebitele. Jedná se o zdravotnictví, sociální a kulturní služby, vzdělávání. Jsou i další odvětví dle kterých se služby člení. Český statistický úřad člení služby podle oddílů klasifikace (klasifikace funkcí vládních institucí, klasifikace služeb neziskových institucí sloužících domácnostem, aj).

Služby jsou poskytovány jak občanům, tak organizacím. K rozvoji služeb patří regulace monopolizovaných služeb a to v oblastech telekomunikací, bydlení a privatizace. Regulace a privatizace zpřístupňují vstupy na trh a dávají větší možnost konkurenceschopnosti. Kategorizace služeb na tržní a netržní definuje služby, které získáme jen při vynaložení finančních prostředků, tedy tržní služby a služby netržní, které jsou nastaveny tak, že není potřeba výdajů spotřebitele. Služby, za které nevykládáme žádné výdaje nazýváme veřejnými službami, tj. služby produkováné veřejnou správou nebo neziskovými organizacemi. Charakteristické pro tento typ služeb je nevylučitelnost ze spotřeby spotřebitel a nedělitelnost. Za tyto služby neplatíme žádné poplatky, ceny služeb jsou dotované z veřejných zdrojů (statní rozpočet, rozpočet obcí a krajů).

Zařazení služeb zaleží na ekonomickém, sociálním, technologickém a politickém prostředí. Díky tomu není kategorie služeb tržních a netržních jednoznačná, v některých odvětvích se mohou vedle sebe vyskytovat jak netržní tak tržní služby, například jsou soukromé i veřejné školy, soukromé i veřejné nemocnice. Kvalita a úroveň veřejných služeb se obtížně hodnotí.¹¹

Kraj nebo obec může veřejné služby poskytovat ve formách jako je veřejná zakázka, formou partnerství veřejného a soukromého sektoru nebo formou, kdy danou veřejnou službu poskytuje přímo obec nebo kraj. Při rozhodování, jakou formu má kraj nebo obec správně zvolit, rozhoduje hlavně rozpočtové omezení a náklady na poskytovanou službu. Pokud se obec nebo kraj rozhodne poskytovanou veřejnou službu přenést na jiný subjekt, musí zde být splněna podmínka, že daný subjekt, jako například organizační složka obce (kraje),

---

¹¹ HALÁSEK, Dušan. *Standardizace veřejných služeb*. Ostrava: VŠB-Technická univerzita, 2004, s. 9-15. ISBN 80-248-0685-1

příspěvková organizace aj., musí být zřízen obcí resp. krajem. Volba právního typu se odvíjí podle toho o jakou veřejnou službu se jedná. Zpravidla platí, že ty veřejné služby, které mají povahu čistého veřejného statku jsou zabezpečovány organizačními složkami obce nebo kraje, tyto služby jsou dostupné všem spotřebitelům.¹²

Pevně spojen s veřejnou službou je samozřejmě veřejný statek. Definování veřejného statku má řadu různých přístupů a odlišných kritérií členění. *Liběna Tetřevová (2008)* veřejný statek definuje jako statek, který je-li poskytnut, pak nikomu nelze zabránit, aby ho rovněž užíval, přitom má-li z tohoto statku užitek jedna osoba, nebere tím možnost ostatním osobám sdílet stejný užitek. Veřejné statky rozdělujeme podle různých kritérií. Mezi tyto kritéria patří rozdělení podle původu, zde dělíme veřejné statky na volné (bez omezení dostupné např. voda v přírodě) a ekonomické, jako produkt ekonomických činností (zda patří statky vzácné, nedostatkové). Dále můžeme klasifikovat z hlediska spotřeby (spotřební a kapitálové statky), vzájemného vztahu (substituty a komplementy), institucionálního (čisté tržní a netržní statky, polotržní statky), geografického, způsobu rozhodování a financování statků, ekonomického (soukromé veřejné).

Veřejným statkem jsou takové služby, které neprochází trhem, jsou kolektivně spotřebovávány, užitečné celé společnosti (a proto je veřejný zájem je zabezpečit), často jsou efektivnější, když je zabezpečuje veřejná správa. Čisté veřejné statky jsou kolektivně spotřebovávány a jejich spotřeba je automatická. Je pro ně charakteristická nedělitelnost spotřeby, nekvantifikovatelnost podílu jednotlivce na spotřebě, spotřeba jedním spotřebitelem neubírá možnost spotřeby druhému spotřebiteli. Smíšené veřejné statky se od čistých veřejných statků liší tím, že kvantita je dělitelná, lze tedy tuto spotřebu ocenit, ale kvalita nedělitelná není (např. vzdělání je pro všechny na stejné úrovni kvality). Spotřeba smíšených statků je fakultativní (sám rozhoduji, zda daný veřejný statek budu spotřebovávat) a přikázaná (základní vzdělání).¹³

Za danou úroveň výstupu veřejného statku je každý spotřebitel ochoten zaplatit rozdílnou cenu. Pravidlem efektivní tvorby cen pro čistý veřejný statek je, že suma jednotlivých cen se rovná mezním nákladům. Tyto jednotlivé ceny můžeme nazývat individualizované. Rozdíl

---

¹² OCHRANA, František. *Veřejné služby*. Praha : Ekopress, 2007, s. 55 – 57. ISBN 978-80-86929-31-6

¹³ PEKOVÁ, Jitka, PILNY, Jaroslav a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2008, s. 51 – 54. ISBN: 978-80-7357-351-5.

mezi soukromými a veřejnými statky vyplývá z charakteristiky. U soukromých statků je každý jednotlivec činitel, který upravuje množství, zatímco u veřejného statku každá osoba přijímá množství a upravuje cenu, tzn. svou schopnost platit. Rovnováha soukromého statku nastává nastolením rovnovážné tržní ceny, kdy je celkové poptávané množství rovno celkovému množství, které může být za tuto cenu nabídnuto. U veřejného statku je rovnováha nastolena, když celková ochota platit za výstup veřejného statku je rovna ceně, za kterou je producent ochoten nabídnout při dané úrovni výstupu.¹⁴

2.2 Pohřebnictví

Pohřebnictví chápeme jako službu, která spočívá v pohřbívání, zpopelňování, konzervaci a balzamací lidských pozůstatků. A do pohřebnictví dále neodmyslitelně patří provozování pohřebišť a krematorií. Pohřebnictvím má v kompetenci a spravuje Ministerstvo pro místní rozvoj, které vykonává funkci ústředního orgánu státní správy v oblasti pohřebnictví v souladu s platnou právní úpravou. Ministerstvo pro místní rozvoj vytváří řadu vzorových materiálů pro správu pohřebišť i krematorií a přehled veřejných a neveřejných pohřebišť v České republice. Právní úpravou této oblasti je zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů ve znění zák. č. 479/2001 Sb., 320/2002 Sb., 274/2003 Sb., 112/2004 Sb. a 67/2006 Sb. Zákon o pohřebnictví reguluje postupy od předání těla zemřelého až k pohřbení, včetně např. podmínek se zacházením s lidskými ostatky, podmínek provozování pohřebních služeb, krematorií i pohřebišť, převozu lidských pozůstatků či nájmu hrobového místa. Krajské úřady pak vydávají souhlas k provozování pohřebiště, k vydání řádu pohřebiště a jeho změnám.¹⁵

2.2.1 Historie pohřebnictví

Pohřebnictví můžeme brát tak, že je staré jako samo lidstvo. První urny s popelem z tělesných pozůstatků byli staré asi 3000 let před naším letopočtem. Nejstarší metoda pohřbívání ohněm se ve střední Evropě uplatňuje asi o 1000 až 1500 let později, je to jediný způsob pohřbení člověka. Staří Římané považují zpopelnění zesnulých za nejčestnější způsob pohřbu a stejně tak je tomu i u Čechů a slovanského obyvatelstva v široké oblasti kolem řeky Volhy. První kočovné kmeny nepochovávaly své mrtvé, ale ponechávaly je na místě, kde zahynuli. Když se

---

¹⁴ JACKSON, P.M., BROWN, C.V. *Ekonomie veřejného sektoru*. Praha : Eurolex Bohemia, 2003, s. 83 – 88. ISBN 80-86432-09-2

¹⁵ Zdroj: <http://www.mmr.cz/Pohrebnictvi>, 20.12.2012

usadily a měly ve svém okolí dostatek paliva, zpopelňovaly mrtvé pod širým nebem. Při pohřbech kmenových knížat a význačných hodnostářů vládnoucích tříd se inscenovaly okázalé smuteční slavnosti. Pohřbívání ohněm se udržovalo po dobu několika tisíciletí, a to zejména v Indii, jihovýchodní Asii, Indonésii, hlavně však v Japonsku. Tento způsob pohřbu začalo postupně potlačovat křesťanství a islám. Upalováním údajných kacířů a čarodějnic tuto formu pohřbu pak inkvizice úplně zhanobila.

Technický pokrok umožnil později nahradit nákladné spalování mrtvých na hranici zavedením žároviště. První žároviště, které zkonstruoval inženýr Schneider, instalovali v krematoriu v německém městě Rotha. Vytvoření přijatelných podmínek pro pohřeb žehem bylo hlavní náplní činnosti spolku, zabývající se pohřebnictvím na území Rakousko-Uherska. Neexistoval však zákon, který by pohřeb žehem povoloval. Proto se využívalo služeb krematorii v německé Gotze a Žitavě. Po vzniku Československé republiky vznikl spolek Krematorium jehož hlavní náplní bylo vytvoření přijatelných podmínek pro pohřeb žehem a legalizaci pohřbu žehem. To bylo později schváleno a v roce 1919 bylo uvedeno do provozu krematorium v Liberci. Toto krematorium bylo vybudováno již v roce 1915, ale 4 roky bylo jeho otevření zakázáno rakousko-uherskou monarchií.

Tento spolek taky finančně přispíval na výstavbu krematorií. Zasloužil se o přestavbu hřbitovní kaple v Praze a na provizorním krematoriu v roce 1921. O dva roky později už bylo vybudováno krematorium v Pardubicích a postupně pak vznikají další. Stálé krematorium v Praze bylo dáno do provozu v roce 1932. Koncem roku 1938 bylo v Československu v provozu již 12 krematorií.

Po osvobození naší vlasti v roce 1945 byly vytvořeny lepší předpoklady pro masovou činnost spolku. Další jeho činnost se pak rozvíjí ve spolupráci s obrozenou Národní frontou a hlavně jednotlivými národními výbory a jejich komisemi – sbory pro občanské záležitosti. Koncem roku 1970 bylo v Československu již 30 urnových hájů, kde se uskutečňoval rozptyl a později i vsyp. V současné době je v České republice v provozu 28 krematorií.¹⁶

---

¹⁶ <http://www.pohrebnictvi.eu/pohreb/eshop/5-1-Moderni-formy-pohrbivani> 26.2.2013

2.2.2 Právo a legislativa

Pohřebnictví v České republice upravuje Zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů. Tento zákon vymezuje základní pojmy, které slouží pro účely tohoto zákona, definuje pohřební služby – jako přeprava lidských pozůstatků, krematoria – zřízení a provozování, aj. Další legislativní předpisy v pohřebnictví jsou: Vyhláška Ministerstva pro místní rozvoj č. 379/2001 Sb., kterou se stanoví obsah a rozsah specializované odborné přípravy k provozování balzamací a konzervace a provozování krematorií, Zákon o válečných hrobech a pietních místech, Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 19/1988 Sb., o postupu při úmrtí a o pohřebnictví, ve znění pozdějších předpisů, aj.

Mezi hlavní orgány, které mají povinnosti ze zákona vůči pohřebnictví v České republice patří **Ministerstvo pro místní rozvoj** (výkon státní správy ve formě uhradit obci účelně vynaložené náklady na pohřbení zemřelého bez dědiců), **obce, kraje, krajské hygienické stanice, orgány ochrany ovzduší** (vykonávání výkon státní správy ve formě povinnost vyjádřit se ke zřízení krematoria na základě územního rozhodnutí), **povinnosti diplomatických misí a konzulárních úřadů** (výkon státní právy, dojde-li k úmrtí na území státu, který není vázán příslušnou mezinárodní smlouvou, povinnost vydat souhlas pro převoz lidských pozůstatků na území České republiky nebo převoz přes její území), **stavební úřad** (do jeho samostatné působnosti patří hlavně pravomoc v ochranném pásmu zakázat nebo omezit provádění staveb, jejich změny nebo činnosti, které by byly ohrožovány provozem veřejného pohřebiště nebo by mohly ohrozit řádný provoz veřejného pohřebiště nebo jeho důstojnosti), dále to jsou **vodohospodářské orgány** (zde se jim ukládá povinnost, z výkonu státní správy, zakázat pohřbívání na veřejném pohřebišti nebo jeho části v případě, že by dalším pohřbíváním mohlo dojít k ohrožení vodního hospodářství).¹⁷

Mezi základní práva a povinnosti obce patří:

- Pravomoc k vydání obecně závazné vyhlášky o způsobu a podmínkách převozu a přechodného uložení zemřelých, je to samostatná působnost obce.
- Povinnost zveřejnění řádu veřejného pohřebiště v místě na daném veřejném pohřebišti obvyklém a plnění dalších povinností provozovatele veřejného pohřebiště, tato činnost je samostatná působnost obce.

---

¹⁷ <http://www.mmr.cz/cs/pohrebnictvi>. 8.2.2013

- Povinnost zrušit veřejné pohřebiště, je-li to ve veřejném zájmu, tato působnost patří mezi přenesené.
- Povinnost zajištění pohřbení lidských pozůstatků na území obce, přenesená působnost obce.
- Právo na úhradu účelně vynaložených nákladů na pohřbení vůči dědicům zemřelého, a není-li dědiců, vůči státu. Ministerstvo pro místní rozvoj poskytuje obcím peníze na pohřeb v případě, že zemřelý nemá žádné dědice. Tuto povinnost jim ukládá zákon, patří mezi samostatné působnosti obce, aj.

Práva a povinnosti krajských úřadů:

- Povinnost zajistit a uhradit exhumace a převezení lidských ostatků, jakož i přemístění zeminy a travního porostu z rozptylových a vsypových luk, na jiné vhodné veřejné pohřebiště, je-li z důvodu veřejného zájmu výjimečně nutné zrušit veřejné pohřebiště před uplynutím lhůt. Tuto povinnost má kraj z přenesené působnosti.
- Povinnost udělovat souhlas k provozování veřejného pohřebiště a ke změnám řádu veřejného pohřebiště, povinnost vykonávat dozor nad činností provozovatele pohřebiště, kterým je registrovaná církev nebo náboženská společnost, a rovněž vymáhat splnění uložených povinností. Tyto povinnosti patří mezi přenesené, aj.

Práva a povinnosti krajských hygienických stanic:

- Pravomoc, v případě, že osoba byla v době úmrtí nakažena nebezpečnou nemocí, stanovit způsob nakládání s lidskými pozůstatky při pohřbení, jakož i rozhodnout o pohřbení zpopelněním bez ohledu na vůli osoby sjednávající pohřbení. Její povinnosti jsou z pohledu působnosti ve výkonu státní správy.
- Povinnost vyjádřit se ke zřízení veřejného pohřebiště na základě územního rozhodnutí a následného stavebního povolení.
- Povinnost zakázat pohřbívání na veřejném pohřebišti v případě, že by dalším pohřbíváním mohlo dojít k ohrožení veřejného zdraví.
- Povinnost vyjádřit se k udělení koncese k provozování krematoria.
- Povinnost schválit řád krematoria.

- Povinnost vydat umrlčí pas nebo průvodní list těla zemřelého provozovatelům pohřebních služeb, aj.¹⁸

2.2.3 Správa veřejných pohřebišť

Provozování veřejného pohřebiště je službou ve veřejném zájmu zajišťovanou obcí v samostatné působnosti nebo registrovanou církví nebo náboženskou společností. Nemůže-li obec zajistit provozování veřejného pohřebiště v územním obvodu své působnosti, je povinna zajistit provozování veřejného pohřebiště v jiné obci v okolí na základě dohody s provozovatelem pohřebiště. Obci, která zajišťuje pohřbívání druhé obci vznikají náklady, které je povinna druhá obec uhradit. Provozovatel zde stanovuje stejné podmínky pro občany ohledně nájmu hrobového místa pro každého nájemce. Nájemní cena musí být pro všechny občany stejná.

Veřejné pohřebiště lze zřídit na návrh obce nebo registrované církve nebo náboženské společnosti na pozemku v jejich vlastnictví, jen na základě územního rozhodnutí a následného stavebního povolení, je-li podle zvláštního právního předpisu vyžadováno; dotčenými orgány jsou vždy také krajská hygienická stanice a vodohospodářský orgán. Mají-li být součástí veřejného pohřebiště hroby, je obec nebo registrovaná církev nebo náboženská společnost povinna kromě podkladů stanovených zvláštním právním předpisem předložit i výsledky hydrogeologického průzkumu, z nichž je patrné, že pozemek je k takovému způsobu pohřbívání vhodný. Ke zřizování hrobů, hrobek, náhrobků a hrobových zařízení na veřejném pohřebišti není třeba povolení nebo ohlášení podle zvláštních předpisů.

Provozování veřejného pohřebiště zahrnuje výkopové práce související s pohřbením a exhumací, pohřbívání lidských pozůstatků a lidských ostatků do hrobů nebo hrobek, provádění exhumací, ukládání, rozptýl a vsyp zpopelněných lidských pozůstatků, správu a údržbu veřejného pohřebiště, včetně komunikací a okolní zeleně, pronájem hrobových míst a vedení související evidence. Zajišťuje-li provozovatel veřejného pohřebiště jeho provozování prostřednictvím jiné právnické nebo fyzické osoby, vztahují se na tuto osobu povinnosti, které tento zákon ukládá provozovateli veřejného pohřebiště. K provozování

---

¹⁸ <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Pohrebnictvi/Pravo-Legislativa>. 8.2.2013

veřejného pohřebiště a změnám řádu veřejného pohřebiště je nutný předchozí souhlas územně příslušného krajského úřadu.

Krajský úřad vydá souhlas za předpokladu, že řád veřejného pohřebiště byl vypracován v souladu s požadavky stanovenými zákonem. Provozovatel pohřebiště je povinen předložit krajskému úřadu veškeré podklady, které si pro tento účel vyžádá. Dále zákon o pohřebnictví obsahuje řád veřejného pohřebiště, povinnosti provozovatele v oblasti pohřebišť, evidence související s provozováním veřejných pohřebišť, zákaz pohřbívání apod.¹⁹

2.2.4 Zřizovatel, provozovatel a správce veřejného pohřebiště

Provozování veřejného pohřebiště je každá obec povinna zajistit pro své občany a to buď zřízením pohřebiště na svém území nebo domluvou se sousední obcí. Církve byly do konce 18. století zřizovatelem všech pohřebišť, v dnešní době se rozšířilo zřízení pohřebiště z hlediska zákona o obcích, registrované církve nebo náboženské společnosti, podmínkou je, že musí být právnickou osobou.

Provozovatel veřejného pohřebiště může být jiná fyzická či právnická osoba, kterou v tomto případě nazýváme správcem veřejného pohřebiště. Církve, náboženské společnosti a obce mohou být zřizovatelem nebo vlastníkem, ale i provozovatelem nebo-li správcem veřejného pohřebiště. V minulém režimu byly církve zbavovány svého vlivu na občany, proto byla tato evidence předána do správy státu, tak se stal provozovatelem pohřebišť. Z toho důvodu na některých místech nebyla evidence řádně vedena (v určitých případech se zachovala určitá evidenční torza).²⁰

Registrované církve nebo náboženské společnosti mají možnost do 6 měsíců od nabytí účinnosti zákona o pohřebnictví písemně obci oznámit, zda mají zájem provozovat sama veřejné pohřebiště. Tím se stávají zřizovatelem i provozovatelem a vznikají jim veškeré

---

¹⁹ Zákon o pohřebnictví 256/2001 Sb.

²⁰ STEJSKA, David a Jaroslav ŠEJVL. *Pohřbívání a hřbitovy*. Praha, Wolters Kluwer ČR, 2011, s. 34-36. ISBN 978-80-7357-680-6.

povinnosti, které ukládá zákon ohledně pohřebnictví a smluvního vypořádání vztahů v důsledku změny provozovatele pohřebiště.²¹

Pokud je zřizovatelem obec, tak se může stejně jako církev rozhodnout zda-li bude veřejné pohřebiště provozovat sama nebo tuto činnost převede na jiné právnické či fyzické osoby. Pokud se obec rozhodne spravovat veřejné pohřebiště sama, tak má více možností jak tuto povinnost rozdělit. Jednou z nich je, že obecní či městský úřad určí pracovníka, který bude mít tuto agendu na starosti. Možností druhou je zřídit samostatný odbor, který bude hospodařit s vlastním rozpočtem. Zde platí, čím větší obec, tím nákladnější a náročnější správa pohřebiště. Vedoucí odboru správy pohřebiště podléhá přímo tajemníkovi nebo starostovi, má na starost reprezentaci veřejného pohřebiště, styk s veřejností, uzavírání smluv týkajících se pohřbívání, uspokojování potřeb pohřebiště i návštěvníků a nájemců hrobových míst. Má přehled o příjmech a výdajích, spojených s provozováním pohřebiště, aj.

Situace, kdy se o provoz pohřebiště stará jiná právnická osoba vzniká obvykle ve větších obcích. V Příloze č. 1 je uveden vzor smlouvy o správě veřejného pohřebiště. V některých případech je tato správa rozdělena. Například údržbu, jako likvidace odpadu, zajišťuje jiná právnická osoba a evidenci vede obec sama. V tomto případě je nezbytné, aby osoba, která zajišťuje otvírání hrobu, hrobek, uren a manipuluje s ostatky byla osobou oprávněnou. Toto oprávnění vzniká rozhodnutím obce a je podmíněno v řádu veřejného pohřebiště. Pokud právnická osoba zajišťuje provoz veřejného pohřebiště, vztahují se na ní veškeré povinnosti plynoucí z provozování veřejného pohřebiště. Touto osobou může být jedna právnická osoba, která zajišťuje veškeré činnosti na pohřebišti nebo více právnických osob. Pokud osobou spravující veřejné pohřebiště je osoba fyzická, tak může tuto činnost vykonávat pouze na základě písemného pověření zřizovatelem veřejného pohřebiště. Rozhodnutím obce a uvedení této osoby v platném řádu veřejného pohřebiště a na základě živnostenského oprávnění pro poskytování technických služeb.²²

Zřídit veřejné pohřebiště lze na návrh obce či registrované církve nebo náboženské společnosti na pozemku v jejich vlastnictví jen na základě územního rozhodnutí a stavebního povolení, je zde nutný souhlas příslušného krajského úřadu. Další nutno povinností

---

²¹ Pokud v této lhůtě registrovaná církev ani náboženská společnost tuto možnost nevyužila, může tak učinit nejdříve za 10 let od nabytí účinnosti tohoto zákon, tedy až po 1.1.2012

²² Protože provoz pohřebiště je dotován provozovatelem, není tedy činnost zisková, byl v tomto smyslu novelizován živnostenský zákon a živnost provozování pohřebiště byla zrušena.

provozovatele je zajistit schválení územního plánu a nutnost zřídit ochranné pásmo, což je povinností obce ze zákona, formou územního rozhodnutí.

V oblasti týkajícího se pohřebnictví byly Ministerstvem pro místní rozvoj navrženy **dílčí standardy** (na základě Zákona č. 179/2006 Sb., o uznání výsledků dalšího vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Tyto standardy jsou čtyři: Hrobník, Stavitel podzemních hrobek, Administrátor pohřebiště a Pracovník správy a údržby pohřebiště, tyto kvalifikace by měly následně vést k získání kvalifikace Správce pohřebiště. Tyto dílčí kvalifikace slouží především pracovníkům v pohřebnictví, kteří potřebují doložit osvědčení o své kvalifikaci v tomto oboru. Tyto kvalifikace nejsou školením, ale pouze zkouškou, při které uchazeč před autorizovanou osobou (osoba, musí mít odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou část, aj) prokáže své teoretické a praktické znalosti, tím získá osvědčení.²³

Hrobník - je pracovník, který na veřejném či neveřejném pohřebišti provádí následující činnosti: kopání hrobů ručně nebo s pomocí strojního zařízení nebo běžných nástrojů a dodržování hygienických opatření, ukládání lidských pozůstatků do hrobu nebo hrobky, provádění exhumace lidských ostatků. Organizuje a dohlíží na kopání hrobů, ukládání lidských pozůstatků do hrobů a ukládání uren do kolumbárních schránek, provedení pohřbu. Organizuje, dohlíží a provádí úklid a úpravu hřbitovů nebo pietních míst. Získat profesní kvalifikaci hrobníka je možné absolvováním rekvalifikace, kterou v České republice nabízí Cech hrobnický. **Cech hrobnický** je od roku 2011 jediným a jedinečným odborným pracovištěm v České republice, které získalo akreditaci MŠMT pro profesní rekvalifikaci na hrobníka. Rekvalifikace je určena pro ty, kteří již vzdělání absolvovali (v jiném oboru) a chtějí se věnovat hrobnictví (tedy mají zájem stát se kvalifikovanými hrobníky). Kurz probíhá v rozsahu 53 hodin v prostorách cvičného hřbitova. Prostor je při rekvalifikaci věnován jak nezbytné teorii, tak i praxi. Hrobník může být buď zaměstnancem obce nebo může pracovat jako OSVČ (technické služby).²⁴

---

²³ STEJSKA, David a Jaroslav ŠEJVL. *Pohřbívání a hřbitovy*. Praha, Wolters Kluwer ČR, 2011, s. 374. ISBN 978-80-7357-680-6.

²⁴ <http://www.cechhrobnicky.cz/index.php/vzdelavani-v-oblasti-hrbitova>

Stavatel podzemní hrobky – je pracovník, který se zabývá stavbami na základě současných norem a předpisů vyhovujícím podzemním hrobkám. Tato funkce je podmíněna předchozí získanou kvalifikací hrobník. Stavatel podzemní hrobky má na starost administrativní a organizační zajištění hrobky, projektování hrobky, výkop a realizaci a v neposlední řadě dokončení předání hrobky. **Administrátor pohřebiště** – pracovníci, kteří mají na starost správu pohřebiště jak po stránce administrativní tak legislativní, jako jsou zákonné požadavky o pohřebnictví. **Pracovník správy a údržby pohřebiště** - v jeho správě bude starost o letní a zimní údržbu komunikace, údržbu zeleně, instalace a obsluha závlahy, základní znalosti kamenického oboru, aj. Tyto čtyři kvalifikace směřují k úplné kvalifikaci správce pohřebiště, tedy člověka, který kompletně převezme celou správu pohřebiště po všech stránkách.²⁵

2.4.5 Rozdělení pohřebišť

V České republice je 5 799 nezrušených veřejných a neveřejných pohřebišť. Toto rozdělení můžeme pokládat za základní rozdělení pohřebišť ze zákona o pohřebnictví. **Veřejná pohřebiště** jsou vymezeny prostorem, který je určen pro pohřbívání lidských pozůstatků nebo uložení zpopelněných lidských ostatků. Tento prostor je určen na umístění jednotlivých hrobů. Tyto hroby můžeme dále rozdělit na urnové (malé hroby, kde pod krycí deskou je sklípek na ukládání uren), kolumbária pro uložení uren (vlození urny do kolumbární schránky, ta může být jak na urnovém hrobě tak na rakvovém), hrobky a rakvové hroby. Na pohřebištích mohou být rozptylové a vsypové loučky pro uložení zpopelněných ostatků bez urny. Vsyp znamená, že obsah urny je vsypán do k tomu určenému místu, tento postup je správou pohřebiště regulován. Rozptyl je v České republice rozšířenější než vsyp, způsob rozptylu je dán řádem pohřebiště, ten stanoví správce.

Dále se dělí na **neveřejná pohřebiště**, které zákon o pohřebnictví definuje jako veřejnosti běžně nepřístupné. Nepřístupnost nemusí být úplná, pokud je neveřejné pohřebiště zároveň kulturní památkou je přístup na pohřebiště určitou formou zajištěn. Není ale možné, aby na takové pohřebiště byly dále ukládány lidské ostatky, které nepatřili k jednomu z uskupení, které požaduje zákon např. členi řeholních řádů nebo kongregací. Pokud předpisy některých církví či náboženských společností nedovolují svým členům ukládání lidských pozůstatků na

---

²⁵ Viz. předchozí autor.

veřejných pohřebištích, jsou povinny tuto skutečnost prokázat na krajském úřadě, v jehož obvodu plánují neveřejné pohřebiště zřídit. K tomu potřebují na krajský úřad předložit řád neveřejného pohřebiště, kde je upraven způsob pohřbívání a krajský úřad předloží své stanovisko, které je jedním z podkladů pro vydání územního rozhodnutí. Zřizovatelem a provozovatelem může být pouze právnická osoba.²⁶

V této kapitole bylo řečeno rozdělení pohřebiště a nastíněny druhy pohřbů. Pohřby můžeme dále rozdělit na bezobřadový pohřeb (jedná se o zpopelnění zesnulého bez provedení smutečního obřadu v obřadní síni), obřadový pohřeb (jedná se o zpopelnění zesnulého s obřadem tj. rozloučením v obřadní síni, domě smutku nebo kostele či kapli), pohřeb do země, církevní pohřeb (poslední rozloučení se zesnulým v kostele nebo kapli), rozloučení s urnou zesnulého, ekonomický pohřeb (jedná se o zpopelnění zesnulého s obřadem v obřadní síni s minimalizací nákladů pro pozůstalé), anglický pohřeb (je pohřební obřad s dodržáním maximální diskretnosti s vyloučením veřejnosti, obřad probíhá v krátkém čase po úmrtí, bezprostředně po potvrzení účasti pozvaných smutečních hostů), sociální pohřeb (nastanou případy, kdy si člověk pohřeb nemůže dovolit a dokonce i případy kdy člověk zemře bez rodiny a majetku, o ty se musí postarat stát), vystavení zesnulého (před posledním rozloučením se může na přání pozůstalých zajistit vystavení zesnulého v rakvi pod skleněným příklopem).²⁷

2.2.6 Válečné hroby

Problematiku válečných hrobů upravuje Předpis č. 122/2004 Sb., Zákon o válečných hrobech a pietních místech a o změně zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon vymezuje pojem válečný hrob jako místo, kde jsou pohřbeny ostatky osob, kterým zahynuly v důsledku aktivní účasti ve vojenské operaci nebo v důsledku válečného zajetí, anebo ostatky osob, které zahynuly v důsledku účasti v odboji nebo vojenské operaci v době války. Válečným hrobem může být hrob jednotlivce, hrob hromadný nebo osárium, včetně náhrobků a ostatního hrobového zařízení. Válečným hrobem je rovněž evidované místo s nevyzvednutými ostatky osob zemřelých v

---

²⁶ STEJSKA, David a Jaroslav ŠEJVL. *Pohřbívání a hřbitovy*. Praha, Wolters Kluwer ČR, 2011, s. 36-37. ISBN 978-80-7357-680-6.

²⁷ <http://www.pohrebnisluzbastibro.cz/druhy-pohrbu.html>, 24.2.2013

souvislosti s válečnou událostí, anebo jiný objekt, který je za válečný hrob považován v souladu s mezinárodní smlouvou, jíž je Česká republika vázána.

Obecní úřad obce s rozšířenou působností vede evidenci válečných hrobů, které jsou v jeho správním obvodu. Tento úřad informuje příslušný krajský úřad o počtech a o stavu válečných hrobů, které vede v evidenci. Informaci podává do konce června kalendářního roku podle stavu k 31. prosinci předchozího roku. Krajský úřad vede souhrnnou evidenci válečných hrobů, které jsou v jeho správním obvodu, a koordinuje péči o válečné hroby v rámci kraje. Krajský úřad informuje ministerstvo o počtech a o stavu válečných hrobů, které vede v evidenci. Informaci podává do konce září kalendářního roku podle stavu k 31. prosinci předchozího roku. Ministerstvo v případě pochybností rozhoduje o tom, co je válečným hrobem, koordinuje péči o válečné hroby v České republice a v zahraničí, vede centrální evidenci válečných hrobů, poskytuje dotace podle zvláštního právního předpisu na péči o válečné hroby jeho vlastníku, pokud není znám, vlastníku nemovitosti a poskytuje náhradu za omezení užívání nemovitosti a hradí výdaje za odkoupení nemovitosti nebo její části. Údaje o českých válečných hrobech v zahraničí shromažďuje Ministerstvo obrany.²⁸

Na obecní úrovni je péče o hroby řešena normami mezinárodního práva, ale v případě ozbrojených konfliktů jsou to **Ženevské úmluvy** z roku 1949 o ochraně obětí války, kterou upravuje Vyhláška Ministerstva zahraničních věcí č. 65/1954 Sb., o Ženevských úmluvách na ochranu obětí války, další ustanovením je Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů z roku 1977. Tyto dokumenty považují za oběť války příslušníky ozbrojených sil v poli, kteří zemřeli na zranění nebo nemoc, internované civilní osoby, které zemřely v zajetí a váleční zajatci, kteří zemřeli. Úmluvy kladou velký důraz na evidenci osobních a dalších údajů o obětech, jako jsou označení mocnosti, matriční čísla, vojenský útvar, aj. V zemi, kde jsou hroby obětí se můžou exhumovat jejich ostatky pouze na základě žádosti z domovské země obětí, nebo na žádost nejbližších příbuzných obětí (nemá – li domovská země námitky).²⁹

---

²⁸ Sbírka zákonů ČR 122/2004 Sb.

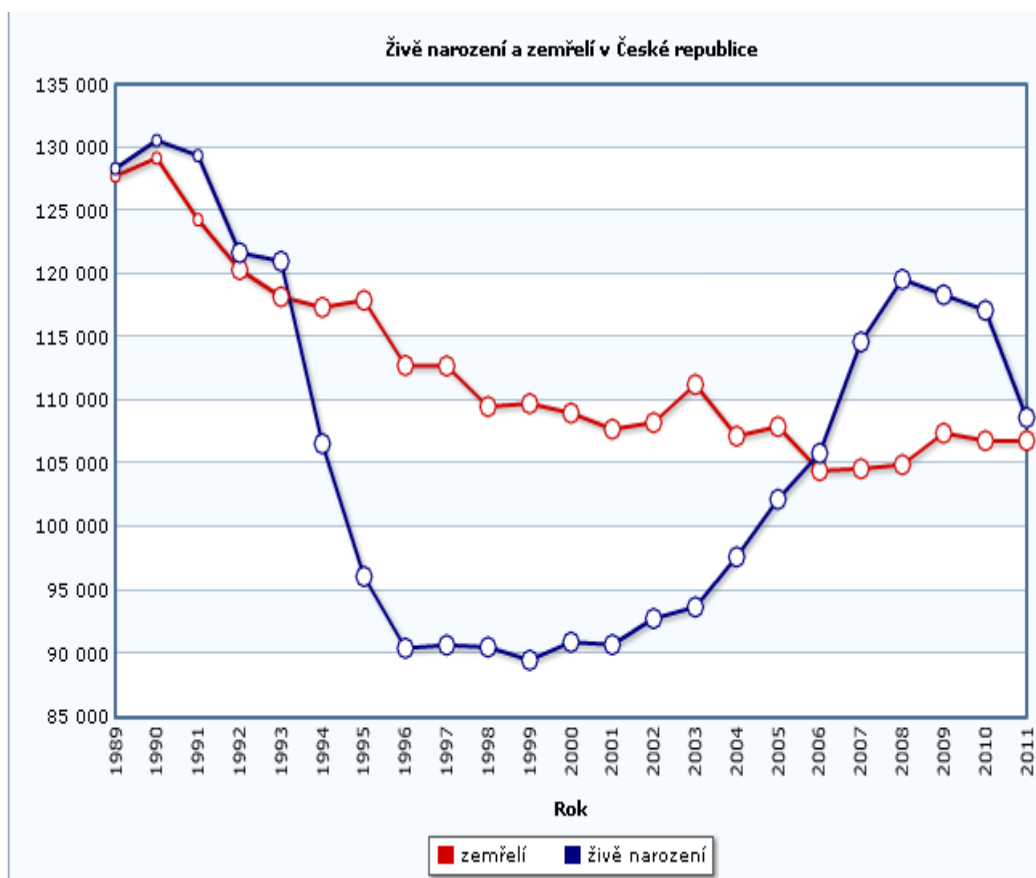
²⁹ STEJSKA, David a Jaroslav ŠEJVL. *Pohřbívání a hřbitovy*. Praha, Wolters Kluwer ČR, 2011, s. 339-345. ISBN 978-80-7357-680-6.

3. CHARAKTERISTIKA POHŘEBNICTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE

3.1 Výchozí statistické údaje o úmrtnosti v České republice

Pohřebnictví má přímou závislost na počtu mrtvých v republice, od roku 1990 je trend úmrtnosti v České republice klesající. Mezi hlavní důvody poklesu úmrtnosti obyvatel patří životní úroveň a chování člověku (velké množství služeb nabízejících péči o člověka, od fyzické stránky po psychickou a ochota lidí se o sebe více starat). Mezi další faktory, které ovlivňují úmrtnost patří genetická dispozice, využívání zdravotní péče, teplota prostředí a výskyt rizikových faktorů. V Grafu 3.1 Živě narození a zemřelí v ČR 1989 – 2011 je uveden trend úmrtnosti v České republice a s ní spojená narození v letech 1989 – 2011. Zde sledujeme klesající trend úmrtnosti a naopak od roku 1996 zvyšující se trend živě narozených. Dále se budeme podrobněji zabývat bližším obdobím 2009 – 2011 v České republice.

Graf 3.1 Živě narození a zemřelí v ČR 1989 - 2011

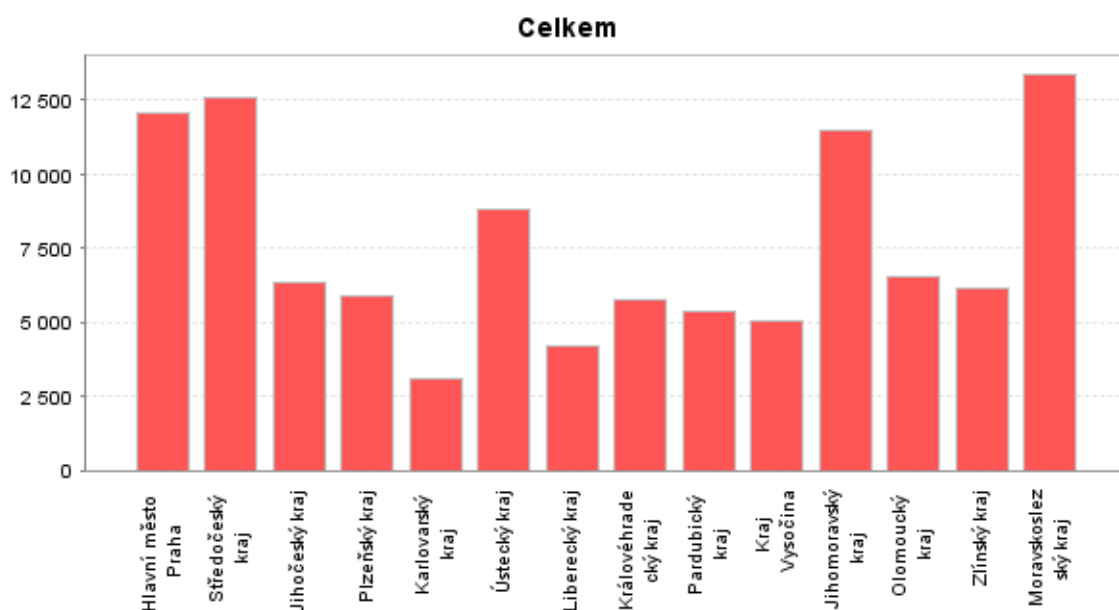

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Statistiky-obyvatelstvo* ze dne 30.9.2012. Online 20.2.2013.
Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_lide

V období od ledna do září roku 2012 zemřelo 80 000 osob, což bylo o 0,9 tisíce více než ve stejném období roku 2011. U 49,2 % zemřelých byla základní příčina úmrtí ze skupiny nemocí oběhové soustavy, u 25,5 % zemřelých osob v 1. až 3. čtvrtletí byl příčinou smrti novotvar. Na nemoci dýchací soustavy připadlo 5,4 % úmrtí (stejně jako na vnější příčiny). Děti do jednoho roku věku zemřelo 214 a kojenecká úmrtnost byla na úrovni 26 zemřelých kojenců na 10 000 živě narozených dětí. Sledujeme zde období 2009 – 2011. Celorepubliková úmrtnost je široký pojem, proto se blíže podíváme na úmrtnost jednotlivě v krajích a v kombinaci s počtem dožitých let.

V roce 2011 zemřelo celkem 106 848 osob, z toho 54 141 muži a 52 707 ženy. Graf 3.1 Počet zemřelých v krajích 2011 je uvedena úmrtnost rozdělena do krajů, v roce 2011 byla nejvyšší úmrtnost v Moravskoslezském kraji naopak nejnižší úmrtnost v kraji Karlovarském.³⁰

Graf 3.2 Počet zemřelých v krajích 2011

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Statistiky-obyvatelstvo* ze dne 30.9.2012. Online 20.2.2013. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_lide

³⁰ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Statistiky-obyvatelstvo* ze dne 30.9.2012. Online 20.2.2013. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_lide

V roce 2010 byla úmrtnost velmi podobná jak v roce 2011, celkem zemřelých bylo 106 844, z toho 54 150 muži a 52 694 ženy, Tab. 3.3 Zemřelí podle věku a kraje 2010. Nejvíce zemřelých bylo mezi 80 – 84 lety a to počtem 19 393. Největší počet zemřelých byl v Moravskoslezském kraji.

Tab. 3.3 Zemřelí podle věku a kraje 2010

	podle věku																				
	0	1-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 a více
Česká republika	313	88	47	60	209	382	419	588	842	1203	1 935	3486	6143	9 426	10369	10698	15 162	19 393	17 898	5713	2 443
Hlavní město Praha	40	7	3	4	13	35	43	79	74	120	167	302	603	1 037	1 185	1 012	1 597	2 395	2 395	779	376
Středočeský kraj	32	11	11	6	25	39	58	59	93	125	199	344	708	1 114	1 215	1 280	1 802	2 334	2 127	613	245
Jihočeský kraj	20	3	2	5	15	23	33	33	44	61	103	221	327	561	621	681	927	1 213	1 068	318	137
Plzeňský kraj	18	9	4	2	12	15	26	32	37	54	85	141	290	521	594	585	881	1 114	969	315	112
Karlovarský kraj	15	4	2	3	9	16	15	17	35	44	59	119	248	318	309	367	443	480	436	126	32
Ústecký kraj	45	14	1	10	19	39	36	51	82	119	159	339	620	1 004	1 000	982	1 210	1 375	1 274	380	153
Liberecký kraj	8	7	1	3	7	22	14	31	33	46	67	155	273	415	419	414	586	747	705	218	80
Královéhradecký kraj	16	3	3	1	14	17	16	32	40	53	87	149	291	469	515	541	819	1 131	924	297	135
Pardubický kraj	12	9	2	4	15	26	21	34	44	54	85	175	263	404	491	555	805	1 060	844	295	122
Kraj Vysočina	8	1	2	4	10	22	15	26	30	35	91	155	266	376	438	492	792	982	920	295	145
Jihomoravský kraj	26	5	2	8	26	39	42	56	95	131	223	379	623	948	1 032	1 077	1 600	2 105	2 129	682	338
Olomoucký kraj	17	2	4	2	12	17	24	42	74	103	138	209	414	567	613	665	942	1 243	1 116	392	152
Zlínský kraj	20	3	3	4	14	26	22	38	47	71	118	222	355	511	555	597	904	1 078	991	326	156
Moravskoslezský kraj	36	10	7	4	18	46	54	58	114	187	354	576	862	1 181	1 409	1 450	1 854	2 136	2 000	677	260

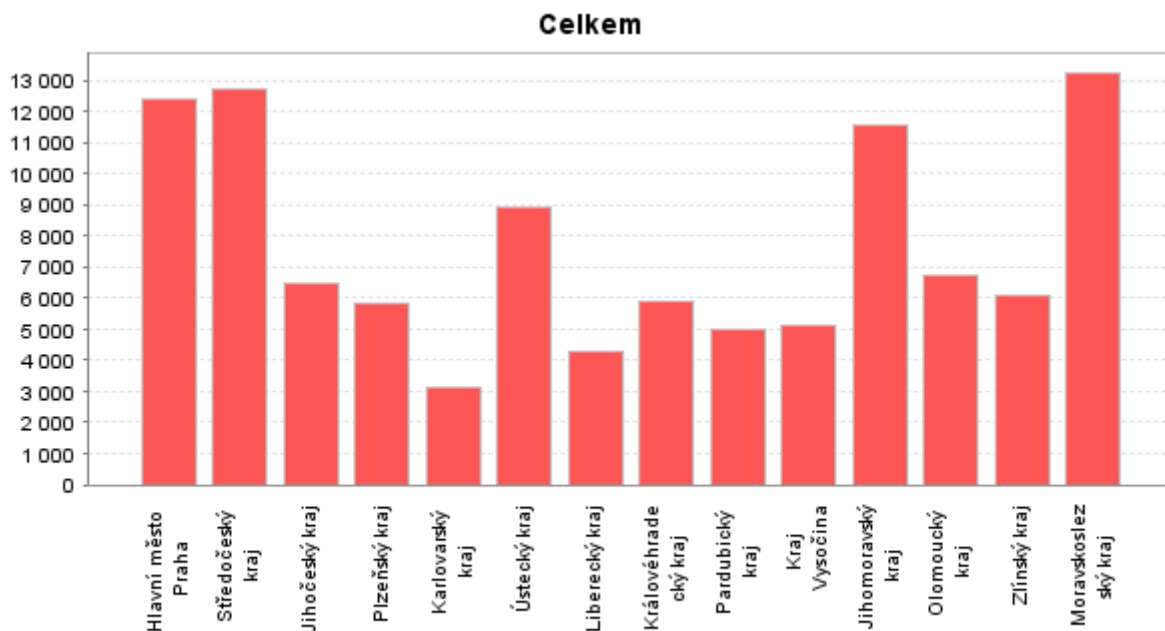
Zdroj:ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ:Statistiky-obyvatelstvo ze dne 30.9.2012. Online 20.2.2013.
Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_lide

V roce 2009 zemřelo v České republice 107 421 obyvatel. Z toho 54 080 mužů a 53 341 žen. V Graf 3.4 Počet zemřelých v kraji 2009 je uvedena úmrtnost v jednotlivých krajích za rok 2009. Nejvíce zemřelých bylo opět Moravskoslezském kraji v počtu 13 245 obyvatel. Průměrný věk zemřelých se pohyboval mezi 80 – 84 lety. Nejčastější příčiny úmrtnosti

v České republice ve sledovaném období jsou nemoci oběhové soustavy, které pokrývají skoro polovinu celkové úmrtnosti. Na druhé místě v příčinách jsou novotvary.

Ve všech sledovaných období umírá více mužů než žen. V průměru umírá o 1208 mužů každoročně více než žen. Nejmenší rozdíl v úmrtnosti, ve sledovaném období 2009 – 2011, mezi muži a ženami byl v roce 2009, kdy sčítal rozdíl 739 mužů. Největší úmrtnost ve sledovaném období byla v roce 2009. Česká republika měla k 30. září 2012 10 513 209 obyvatel. V roce 2011 bylo živě narozeno 108 673 dětí, nejvíce dětí se narodilo v Středočeském kraji, nejméně v kraji Karlovarském, podobně tomu je i v roce 2010 a 2009.³¹

Graf 3.4 Počet zemřelých v krajích 2009

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Statistiky-obyvatelstvo* ze dne 30.9.2012. Online 20.2.2013. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_lide

Dalším faktorem, dle kterého můžeme svým způsobem měřit úmrtnost je „Naděje dožití“ (nebo - li střední délka života). Tu můžeme vyjádřit jako počet roků, který v průměru ještě prožije osoba právě x-letá za předpokladu, že po celou dobu jejího dalšího života se nezmění řád vymírání, zjištěný úmrtnostní tabulkou, zkonstruovanou pro daný kalendářní rok nebo jiné

³¹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Statistiky-obyvatelstvo* ze dne 30.9.2012. Online 20.2.2013. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_lide

(zpravidla delší) období. V průběhu životního cyklu se zdravotní rizika mění. Jedná se tedy o hypotetický údaj, který říká, kolika let by se člověk určitého věku dožil, pokud by úroveň a struktura úmrtnosti zůstala stejná jako v daném roce.

Ukazatel se nejčastěji používá ve formě „Střední délka života při narození“ nebo „Naděje dožití při narození“, ve které vyjadřuje průměrnou délku života osoby právě narozené za předpokladu setrvání úmrtnostních poměrů platných v roce, ve kterém se osoba narodila a pro který je konstruována úmrtnostní tabulka (například je-li střední délka života při narození pro muže v roce 2006 v České republice 72,1 let, mají chlapci narození v tomto roce statistickou naději dožít se věku 72,1 let, dívky narozené ve stejném roce mají naději vyšší - 78,5let).

Překoná - li člověk rizika spojená s úmrtím v kojeneckém a dětském věku, jeho šance se zvyšují - například třicetiletý muž měl v roce 2006 statisticky před sebou ještě 43,2 let - měl by se tedy dožít 73,2 let, což je o více než jeden rok více než u novorozence. Překoná-li muž i vyšší riziko úmrtí spojené se středním věkem, jeho pravděpodobná délka života se ještě zvýší jako například je uveden muž, kterému bylo v roce 2006 šedesát let, což znamená že by měl mít před sebou ještě 17,3 let, což je ale o více než pět let než u novorozence, který v tomto roce přišel na svět. Naděje dožití se vzhledem k odlišnosti v úmrtnosti obou pohlaví zásadně uvádí zvlášť za muže a za ženy.³²

Vývoj naděje na dožití v České republice je v Tab. č. 3.5 Naděje na dožití, kde jde jasně vidět ze naděje na dožití se v České republice ve sledovaném období 1993 - 2010 roste a u žen je věk odžití se vyšší jak u mužů. Tento rozdíl s přibývajícími lety mírně klesá, jak můžeme pozorovat v tabulce. Zatímco v roce 1993 byla naděje na dožití se u mužů cca 69 let a u žen cca 76 let, v roce 2010 se tyto údaje u obou pohlaví zvýšili o 5 let.

---

³² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Statistiky-obyvatelstvo* ze dne 30.9.2012. Online 29.2.2013. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_lide

Tab. 3.5 Naděje na dožití

<u>Rok</u>	<u>Naděje dožití při narození</u>	
	<u>muži</u>	<u>ženy</u>
1993	<u>69,2</u>	<u>76,4</u>
1994	<u>69,5</u>	<u>76,6</u>
1995	<u>70,0</u>	<u>76,9</u>
1996	<u>70,4</u>	<u>77,3</u>
1997	<u>70,5</u>	<u>77,5</u>
1998	<u>71,1</u>	<u>78,1</u>
1999	<u>71,4</u>	<u>78,1</u>
2000	<u>71,7</u>	<u>78,4</u>
2001	<u>72,1</u>	<u>78,4</u>
2002	<u>72,1</u>	<u>78,5</u>
2003	<u>72,0</u>	<u>78,5</u>
2004	<u>72,6</u>	<u>79,4</u>
2005	<u>72,9</u>	<u>79,1</u>
2006	<u>73,4</u>	<u>79,7</u>
2007	<u>73,7</u>	<u>79,9</u>
2008	<u>74,0</u>	<u>80,1</u>
2009	<u>74,2</u>	<u>80,1</u>
2010	<u>74,4</u>	<u>80,6</u>

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Statistiky-obyvatelstvo* ze dne 30.9.2012. Online 20.2.2013.
Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_lide

3.2 Role veřejné správy v pohřebnictví

Veřejná správa má na pohřebnictví velký vliv, jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole Veřejná správa a pohřebnictví. Roli veřejné správy můžeme v této oblasti rozdělit na legislativní, administrativní (spisová, evidenční), organizační, bezpečnostní, územní, rozdělení kompetencí, ekologické, sankční, aj. Tyto oblasti jsou zajištěny Zákonem č. 259/2002 Sb., o pohřebnictví, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti dne 1. ledna 2002.

3.2.1 Administrativa hřbitovů

Do administrativy hřbitovů patří především evidenční povinnost a jiné nutné povinnosti jako je korespondence a styk s veřejností. Provozovatel musí evidovat počet hrobů, pohřbených osob, uložených urn, vybírání poplatků a uzavírání nájemních smluv. Evidence je tedy

povinná ze zákona³³. Kromě základních evidenčních údajů lze pořizovat smlouvy, písemnosti a záznamy o platbách spojených s provozem hřbitova. Evidence hrobového zařízení musí obsahovat druh materiálu, ze kterého se skládá, opracování kamene, rozepsání jednotlivých dílů zařízení a doplňků. U evidence pohřbených jsou povinné údaje: identifikace mrtvého, identifikace hrobového místa, hloubka pohřbení (kvůli tlecí době), datum rozložení nebo zpopelnění lidských ostatků, záznam o nebezpečné nemoci, kterou zemřelý trpěl.

V případě, že nájemce hrobového místa zemře, tak se postupuje následovně: pozůstalí mohou do pronajímané hrobky nájemce pohřbít, ale musí být zajištěna finanční stránka, kterou by měl zajistit objednavatel. Do doby kdy je uzavřeno dědické řízení se nesmí s hrobovým zařízením nijak nakládat ani upravovat. Pozůstalí jsou povinni při dědickém řízení nahlásit skutečnost, že zemřelý měl pronajato hrobové zařízení, aby toto zařízení mohlo být zahrnuto v dědictví. Na základě dědictví je potom uzavřena smlouva o nájmu, dědicovi je vydán případný přeplatek nebo nedoplatek, pouze však 3 roky zpět.³⁴

Zrušení hrobového místa nebo odstoupení od smlouvy o nájmu lze z několika důvodů: dle zákona o pohřebnictví § 24, neuhrazení dlužného nájemného nebo částky za služby spojené s nájmem, odmítnutí uzavřít nájemní smlouvu, porušení nájemné smlouvy neplněním povinností, nájemce není k dosažení nebo není znám, všechny tyto důvody jsou podloženy zákonem o pohřebnictví.³⁵

3.2.2 Spisové náležitosti pohřebiště

Ze zákona o pohřebnictví musí mít každé pohřebiště svůj **řád**, který musí být schválen příslušným krajským úřadem, schváleny musí být i jakékoliv změny. Tento schválený řád musí být viditelný a dobře čitelný. Tento řád je plně závazný jak pro provozovatele pohřebiště, tak nájemce hrobových míst, návštěvníky, pracovníky, aj. Je dané co v řádu musí být uvedeno, jako např. rozsah služeb, které provozovatel na pohřebišti provozuje (ukládání uren, rozptýl, vsyp, aj.), povinnosti návštěvníků veřejného pohřebiště, podmínky pro užívání kolumbárií, podmínky pro používání chemických prostředků, zákaz zásahu do zeleně, zákaz

---

³³ § 21 zákona o pohřebnictví.

³⁴ Dle občanského zákoníku.

³⁵ STEJSKA, David a Jaroslav ŠEJVL. *Pohřbívání a hřbitovy*. Praha, Wolters Kluwer ČR, 2011, s. 66-68. ISBN 978-80-7357-680-6.

podnájmu hrobového místa, omezení vyplývající z územního rozhodnutí o zřízení veřejného pohřebiště – ochranné pásmo³⁶, aj.

Ceník nájmu prací a služeb s nájmem spojených a služeb poskytovaných na veřejných pohřebištích, tento ceník je další z povinností provozovatele veřejného pohřebiště. Stanovení ceny nájmu hrobového místa se řídí Cenovým věstníkem Ministerstva financí, viz. Příloha č. 2, který je každý rok aktualizován, ceny zde uvedeny jsou ceny maximální za m². Cena prací a s ní spojených služeb s nájmem může být stanovena jako maximální, tuto cenu může nařídít kraj, obec nebo může být vykalkulována z ekonomicky oprávněných nákladů doložených v účetnictví. Provozovatel ani jednu z maximální cen nesmí překročit.

Ceník musí podle Ministerstva financí obsahovat cenu za nájem s výčtem, co tato cena zahrnuje (administrativní zajištění, příspěvek na správní režii s chodem hřbitova, příspěvek na finanční náklady se správou hřbitova, aj.), nájem kolumbární schránky, cenu za práce a služby nájmem poskytované za m²/rok s výčtem, co tato cena obsahuje (odvoz odpadu, vodné a stočné, aj), ceny za práce poskytované na veřejném pohřebišti podle zákona o pohřebnictví (výkopové práce, exhumace, ukládání, rozptyl, aj).³⁷

3.2.3 Pronájem hrobových míst

Cena pronájmu hrobových míst se řídí tedy Cenovým věstníkem Ministerstva financí, další postupy, kterými se musí provozovatel řídit při pronajímání nových hrobových míst jsou: způsob pohřbívání - o jaký způsob ukládání urn má nájemce zájem, měl by postupovat tak, aby byly ucelené řady, místa tedy pronajímat popořadě, vzor smlouvy o nájmu hrobového místa je uveden v Příloze č. 3. Hroby, hrobky aj. kam se ukládají pouze urny se zpopelněnými lidskými pozůstatky, může provozovatel pronajímat bez ohledu na tlecí dobu. Většinou se tyto hroby pronajímají po dobu 10 let, delší dobu provozovatelé nedoporučují z důvodu, že během doby nájmu nelze reagovat na aktuální inflaci. Provozovatel musí samozřejmě zajistit při pronajímání hrobových míst všem rovné podmínky. Jsou zde dvě výjimky, jednu tvoří ze

---

³⁶ Zákon o pohřebnictví ukládá, že ochranné pásmo okolo veřejného pohřebiště se zřizuje v šíři nejméně 100 m, v tomto pásmu může stavební úřad zakázat či omezit provádění staveb, jejichž změny či činnost ohrozili provoz pohřebiště nebo jeho důstojnost.

³⁷ STEJSKA, David a Jaroslav ŠEJVL. *Pohřbívání a hřbitovy*. Praha, Wolters Kluwer ČR, 2011, s. 50-59. ISBN 978-80-7357-680-6.

zákona č. 122/2004 Sb., o válečných hrobech a pietních místech, na něž se vztahuje a ukládá provozovateli daného pohřebiště poskytnou užívací právo k tomuto hrobu bezplatně a neomezenou dobu. Druhou výjimku tvoří hrobové místa, která byla v minulosti vyplacena „na věčné časy“, tzn. na dobu trvání hřbitova, v takovém případě nájemce platí pouze náklady na práce a služby s nájmem spojených dle ceníku.

Nájemní smlouva musí mít písemnou podobu a musí obsahovat identifikační údaje (údaje o provozovateli, údaje o nájemci, předmět nájmu, popis hrobového místa, platební podmínky), dále by měla obsahovat práva a povinnosti pronajímatele (např. umožnit vstup na pohřebiště, možnost a způsob ukončení nájmu, aj), práva a povinnosti nájemce (zákaz podnájmu hrobového místa, seznámit se s platným řádem, oznámit provozovateli do 30. dnů veškeré provedené změny, aj).³⁸

3.2.4 Sdružení pohřebnictví ČR

Jednou z možností jak zajistit chod a dopomoc v otázkách pohřebnictví je sdružení, které se pohřebnictvím v České republice přímo zabývá, co se týče soukromého sektoru. Toto sdružení se zaměřuje na poradenství při poskytování pohřebních, kremačních a hřbitovních služeb i příbuzných oborů. Od roku 1990 funguje v České republice Sdružení pohřebnictví ČR, člen Evropské federace Pohřebních služeb. Sdružení je zaregistrováno u Ministerstva vnitra dle zákona č. 83/90 Sb., jako dobrovolné sdružení fyzických a právnických osob, působících v oboru pohřebnictví a příbuzných oborech s působností na území České republiky, registrace proběhla v roce 1990. Sdružení má charakter živnostenského společenstva s působností v České republice. Vzniklo za účelem sdružovat fyzické i právnické osoby, které mají zájem o rozvoj oboru a respektují Kodex cti přijatý Valnou hromadou Sdružení pohřebnictví v ČR.

Sdružení se skládá ze 4 komisí, která mají přesně dané své kompetence v daných oborech. Jedná se o tyto komise: Komise hřbitovní, kremační, pohřební, vzdělávací, Komise pro balzamaci a konzervaci. Organizační struktura Sdružení pohřebnictví v ČR se skládá z představenstva (předseda a místopředseda), sekretariát (tajemník, asistentka), dozorčí rada (5 členů) a regionální zmocněnci, na každý kraj je určena kvalifikovaná osoba.

---

³⁸ STEJSKA, David a Jaroslav ŠEJVL. *Pohřbívání a hřbitovy*. Praha, Wolters Kluwer ČR, 2011, s. 59-62. ISBN 978-80-7357-680-6.

Sdružení si vzalo za cíl poskytovat svým členům i dalším zájemcům služby hmotné i nehmotné povahy k ochraně a prosazování jejich oprávněných zájmů a podílet se na kvalitativním rozvoji tohoto oboru. Mezi neposlední činnosti sdružení patří služba zastupování členské základny při jednáních se státními orgány. Aby mohla dosáhnout svých cílů musí vyvíjet činnost v daných oblastech jako jsou: technickoprovozní a materiálové - zpracovává návrh rozvojové technickoekonomické koncepce oboru, napomáhá zvýšení úrovně technického zabezpečení, odborné - zajišťuje zvyšování odborné úrovně v oboru, obchodní - organizuje spolupráci mezi svými členy navzájem a dalšími obchodními partnery při realizaci obchodních vztahů, ostatní - dle potřeby spolupracuje s příslušnými institucemi i organizacemi při řešení koncepčních otázek rozvoje oboru a legislativy, napomáhá propagaci příslušných činností pohřebnictví směrem k veřejnosti.

Mezi další neméně důležité činnosti patří také zastupování členské základny v mezinárodních organizacích ve vymezených směrech činnosti. Informuje členskou základnu i ostatní zájemce o všech otázkách, které se týkají oborů souvisejících s činností Sdružení pohřebnictví v ČR. Spolupracuje s ostatními podnikatelskými subjekty. Důvodem proč toto sdružení v České republice vzniklo je dostat pohřebnictví v naší společnosti na patřičnou etickou a odbornou úroveň.³⁹

Další významné sdružení zabývající se oborem pohřebnictví v České republice je **Cech hrobnický**, který je na Ministerstvu vnitra zaregistrován v roce 2010 - jako občanské sdružení - Cech hrobnický. Cech hrobnický je nepolitická společnost hrobníků, provozovatelů pohřebišť, stavitelů hrobek, správců pohřebišť, hřbitovních zahradníků a dalších pracovníků v oborech souvisejících s pohřbíváním, kteří mají zájem na prohlubování a zvyšování své kvalifikace. Členové a sympatizanti spolu vzájemně spolupracují a vyměňují si informace z oblasti hřbitovních služeb s cílem jejich zkvalitňování a informovanosti občanů o tomto oboru. Zájmem členů Cechu hrobnického je rozvoj a standardizace hrobnického řemesla. Děje se tak vlastními aktivitami členů sdružení, podporováním a spoluprací se subjekty, které si kladou obdobné cíle jako toto sdružení. Toto sdružení podporuje např. Svaz měst a obcí. Členy Cechu hrobnického se mohou stát: hrobníci, provozovatelé veřejných i neveřejných pohřebišť, stavitelé nadzemních i podzemních hrobek, správci pohřebišť, hřbitovní

---

³⁹ <http://www.pohrebnictvi.cz/prezentace/15.3.2013>.

zahradníci, pracovníci v oborech souvisejících s pohřbíváním, všichni, kteří mají zájem o prohlubování a zvyšování své kvalifikace v tomto oboru a v této oblasti.⁴⁰

3.2.5 Ekologické dopady pohřebnictví

Jak jsme zjistili v předchozích kapitolách v České republice ročně umře cca 100 000 obyvatel, z toho je asi 80 % kremací a 20 % pohřbů do země. Tyto postupy sebou berou ekologickou daň v podobě znečišťování prostředí a případné kontaminace zeminy spodní vody. Kremace tedy vychází jako ekologičtější, ve svých počátcích byla i tak prezentována, ale se zvyšujícím se podílem kremací v západních zemích narůstá i závažnost vypouštěných emisí a množství spotřebované energie. V České republice je podíl kremací vůči pohřbům do země nejvyšší v Evropě – 80,72 %. Narůst podílu kremací je charakteristicky pro celou řadu západních zemí.

V České republice jsou emise z krematorií regulovány vyhláškami č. 615/2006 Sb. stanovující emisní limity CO₂, dusíkatých sloučenin či pevných částic a č. 356/2002 Sb. pro provoz emitující těžké kovy – pro česká krematoria z této vyhlášky vyplývá, že nesmí být překročena celková hmotnostní koncentrace 0,2 mg/m³ rtuti v odpadním plynu. Právě díky těmto vyhláškám byla u nás vyměněna řada kremačních pecí za ekologicky šetrné. Česká legislativa nařizuje vyhláškou č. 19/1988 Sb. odstranění kardiostimulátorů před kremací i pohřbem při pitvě, toto nařízení však v praxi není dodržováno důsledně z důvodu, že rodina může doporučenou pitvu odmítnout, toto přání bývá respektováno.⁴¹

Kremace těla zesnulého probíhá v kremační peci, tyto pece jsou vytápěny plynem, olejem nebo elektřinou. Teplota a délka kremace se v jednotlivých zemích liší, obvykle se teplota pohybuje kolem 850°C, délka kremace se pohybuje od 75 do 150 minut a je zdrojem skleníkových plynů vznikajících v množství kolem 160 kg, a to nejen ze spalovaného těla, ale započítává se zde i materiál rakve a všech věcí nacházejících se v něm. Nedávno bylo zjištěno nezadatelné množství rtuti pocházejícího ze zubního amalgamu spalovaných těl. Na světovém trhu se začínají pomalu objevovat nové varianty pohřbívání. Například v Austrálii nabízí místní firma způsob aquamace, což je alkalická hydrolýza v nerezovém kontejneru při teplotě

⁴⁰ <http://www.cechhrobny.cz/> 23.3.2013

⁴¹ DOBEŠOVÁ, Blanka. *Environmentální a společenské přínosy přírodního pohřebnictví*. Brno, 2012. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra environmentálních studií.

96°C ve vodním roztoku hydroxidu draselného po dobu 4 hodin. Tato metoda spotřebuje 5 až 10% energie ve srovnání s kremací.⁴²

V České republice je zřejmě nejtěžším ekologickým prohřeškem dovoz šedé a černé žuly z Indie a Číny, tuto žuly si oblíbili čeští kameníci na výrobu náhrobních kamenů. Menší množství kameníků u nás používá i žulu místní. Ta není jediná na českém trhu, nachází se zde i žula z Polska, jižní Afriky, aj., které jsou vhodné na náhrobky. Mezi další prohřešky českého pohřebnictví patří rakve, které jsou nejčastěji ze dřeva (většinou místní dřevo – smrk, borovice, aj.) ošetřeného mořením či lakováním. Dále jsou na trhu k dispozici luxusní rakve tzv. amerického typu z oceli, zinku či mědi. Levnější variantou rakve jsou naopak dřevosololitové či sololitolepenkové. Vnitřky rakvi bývají často vystlány umělými textiliemi a na povrchu bývají kovová nebo plastová madla a různě symbolické zdobení. Urny bývají zhotovené také z nešetrných materiálů. Tyto doplňky jak rakví, tak uren mají navodit věčnou památku na zemřelého, bohužel se v tomto případě nemyslí na rozložitelnost materiálu na hřbitovech.

Uctívání památky zemřelých sebou nese další ekologické prohřešky v podobě vydatně chemicky ošetřenými letecky dopravovanými květinami z rozvojových zemí⁴³, případně umělými květinami nebo dušičkovými záplavami svíček. Mezi další ekologické prohřešky můžeme zařadit i energetické náklady na údržbu hřbitova pomocí sekaček a křovinořezů. Tyto náklady nemusí být zanedbatelné, zvláště pokud jsou součástí hřbitova tzv. anglické trávničky.

Tento ekologický problém ohledně pohřbívání můžou řešit **přírodní pohřby**, pod tímto pojmem si představujeme pohřeb lidských ostatků, při kterém místo pohřbení dává vzniknout novým přírodním stanovištím jako jsou lesy, louky, sady aj. nebo pomáhá v ochraně již existujících hřbitovů. Zdůrazňuje se zde použití ekologičtějších pohřebních produktů. Přesná definice přírodních pohřbů zahrnuje proces, při kterém je tělo uloženo do země tak, aby nebyly narušen přírodní rozklad a dovoluje tedy tělu přirozenou recyklaci (za použití ekologicky šetrných rakví, uren). Tyto hrobky jsou typické absencí náhrobku, může je

---

⁴² STEJSKA, David a Jaroslav ŠEJVL. *Pohřbívání a hřbitovy*. Praha, Wolters Kluwer ČR, 2011, s. 154. ISBN 978-80-7357-680-6.

⁴³ Do České republiky se 98 % řezaných květin dováží z jiných evropských či zámořských zemí (zejména zemí afrických a Izraele)

suplovat vysazení květin nebo křovin, aj., obvykle zde bývá zakázáno donášení květin a svíček.⁴⁴

Jako příklad přírodního hřbitova v České republice můžeme zmínit lesní hřbitovy. Mezi nejstarší patří Lesní hřbitov ve Zlíně, který navrhl tehdejší starosta Tomáš Baťa (který si inspiraci přivezl z Ameriky), tím že podal městskému zastupitelstvu 20. 6. 1930 návrh na zřízení Lesního hřbitova na ploše 20 ha. Zdůvodnění tohoto způsobu pohřbívání je myšlenka přirozeného spojení ostatků se zemí a tím i pomyslný návrat do přírody, ze které člověk vzešel. Výměrem okresního úřadu v Uherském Hradišti roku 1931 bylo povoleno zřídit Lesní hřbitov. Součástí bylo schválení hřbitovního řádu a poplatků. Hlavní myšlenka byla zřídit hřbitov, který by byl vzdálen od průmyslového ruchu a rychle se rozrůstajícího města. Bylo tím vyřešeno pohřbívání na 100 let - plánovalo se s 30 000 hrobovými místy při době tlení 15 let. Nynější les je smíšený porost ve stáří 80 až 100 let, který je veden jako les zvláštního určení, plochy vně hřbitova jsou hospodářský les.

V současné době je na Lesním hřbitově ve Zlíně evidováno 11 583 hrobových míst, z toho tradičních do země 4 600, urnových míst 2 519 a vsypových míst 4 464. Vývoj ve hřbitovní kultuře značně ovlivnil všechny druhy ukládání zpopelňovaných ostatků. Takovým novým způsobem je vsyp popele na vsypovou loučku, který plní myšlenku splnutí s přírodou a je na vsypové loučce doplněn krásou okolního přírodního prostředí - s uměleckými prvky a parkově udržovaným okolím. Na Lesním hřbitově ve Zlíně je na vsypové loučce pochováno 4 464 zesnulých. Ročně je provedeno kolem 250 vsypů. Vsyp se provádí v době vegetace, tj. od konce května do konce října.⁴⁵

3.3 Srovnání pohřebnictví České republiky se Slovenskou republikou

Z historického hlediska má k naší zemi nejbližší Slovensko a to nejen podle jazykové bariéry, ale i rozmanitostí. Proto lze srovnat tyto dva státy i z hlediska úmrtnosti, o které kapitola pojednává. Pohřebnictví se na Slovensku řídí Zákonem č. 131/2010 Z.z, o pohřebnictví, který upravuje zacházení a přepravu s lidskými ostatky, definuje základní pojmy, podmínky

---

⁴⁴ DOBEŠOVÁ, Blanka. *Environmentální a společenské přínosy přírodního pohřebnictví*. Brno, 2012. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra environmentálních studií.

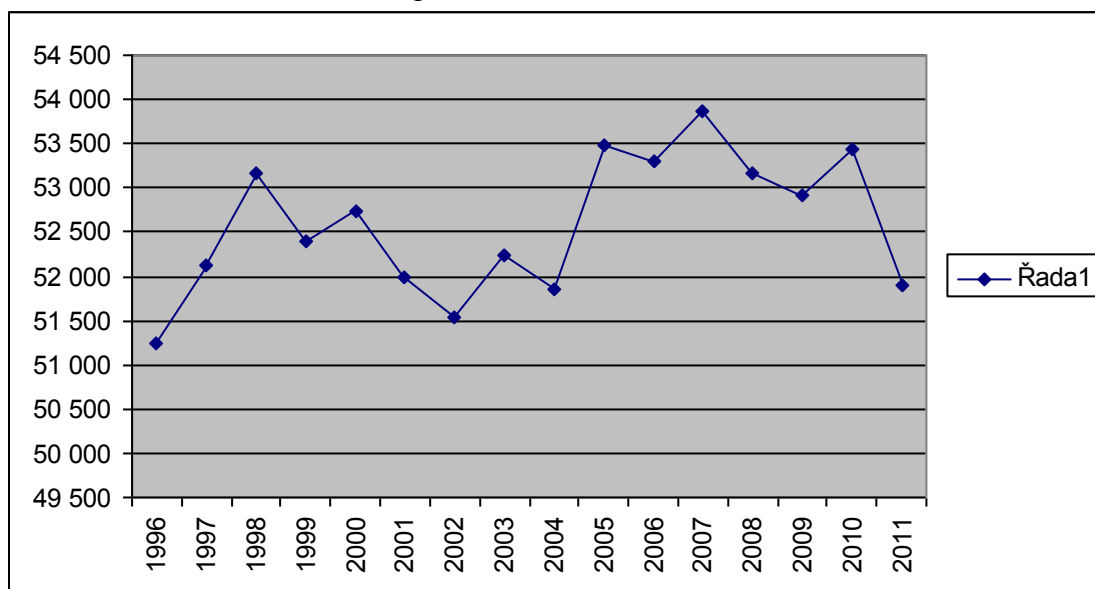
⁴⁵ <http://www.pohrebnictvizlin.cz/hrbitovy/lesni-hrbitov/historie-zlinskeho-hrbitova.html>

provozování pohřební služby, zřízení a provozování krematorií, zřízení pohřebiště (podobné jak v ČR), aj.

Pohřebnictví řídí a koordinuje Úřad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, je to rozpočtová organizace státu, která je financována z rozpočtu Ministerstva zdravotníctva. O věcech v prvním stupni rozhoduje Regionálny úrad verejného zdravotníctva, který má na starost např. zákaz pohřbívání, zrušení hřbitovů, ukládá náhradu nákladů obcím, projednává přestupky.⁴⁶ Právní úprava a celý provoz pohřebnictví na Slovensku je postavený na stejných principech jak v České republice. Dále tato podkapitola pojednává o průběhu úmrtnosti sledovaných zemí od roku 1996 – 2011.

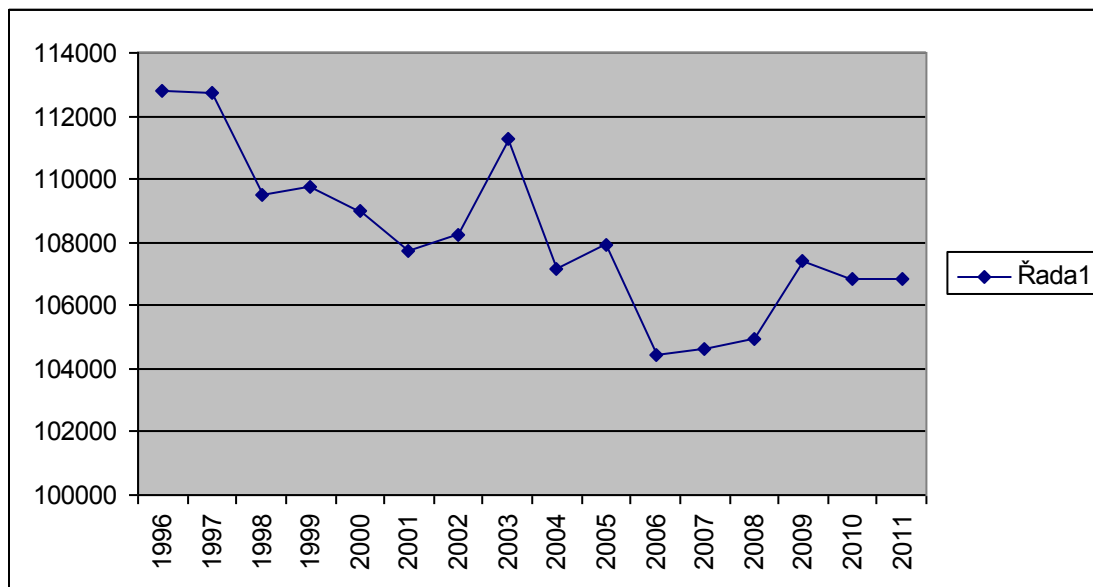
Graf 3.6 Úmrtnost Slovenská republika

Zdroj: ŠSTATISTICKÝ URAD SR: *Demografia-obyvatel'svo* ze dne 6.12.2012. Online 6.3.2013
Dostupné z: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=5654>. Vlastní graf.

⁴⁶ Zákon č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve.

Graf 3.7 Úmrtnost Česká republika

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Statistiky-obyvatelstvo* ze dne 30.9.2012. Online 6.3.2013. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_lide. Vlastní graf.

Slovensko měla k datu 31. 12. 2011 počet obyvatel 5 404 322, Česká republika měla k 30. září 2012 10 513 209 obyvatel. Srovnání těchto dvou zemí nebude tedy počtem úmrtí ročně, ale pouze grafických znázorněním. V Grafu 3.6 Úmrtnost Slovenská republika a Grafu 3.7 Úmrtnost Česká republika pozorujeme výkyvy v úmrtnosti v letech 1996 – 2011. Na grafu Slovenské republiky jde jasně vidět, že v roce 1996 úmrtnost obyvatel roste do roku 1998, po roce 1998 jsou menší výkyvy. Největší nárůst úmrtnosti na Slovensku je v roce 2007, to je největší úmrtnost za sledované období. Po tomto roce následuje útlum úmrtnosti. Čísla v počtech úmrtí v republikách odpovídají počtu vykonaných pohřbů. Na Slovensku, tak jak u nás, existuje jednorázová sociální dávka pohřebné (príspevok na pohreb) ve výši 79,67 Eur, podmínky pro nárok na tuto dávku jsou shodné jak v České republice.⁴⁷

V České republice, jak již bylo zmíněno v předchozí podkapitole, dochází od roku 1996 k rapidnímu poklesu úmrtnosti, s mírnými výkyvy. Tady můžeme tedy rozdílnost těchto dvou podobných zemí jasně pozorovat. Je zde důležité přihlédnout k počtu obyvatel v dané zemi celkově. Slovenská republika má počet obyvatel od počátku sledovaného období 1996 v rozmezí 5 378 932 - 5 404 322, rozdíl v úmrtnosti tedy není v počtu obyvatel, ve sledovaném období na Slovenské republice nebylo výrazné snížení nebo zvýšení počtu obyvatel, které by mohlo hodnotu úmrtnosti ovlivnit. V České republice taky k výraznému

⁴⁷ <http://www.socialnedavky.sk/statne-socialne-davky/prispevok-na-pohreb.php>. 2.4.2013

zvýšení nebo snížení počtu obyvatel ve sledovaném období nedošlo, počet obyvatel se zde pohybuje kolem cca 10 400 000.

4. FINANČNÍ ANALÝZA POHŘEBNICTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE

4.1 Finanční a organizační zajištění pohřbu

Finanční zajištění pohřbu je převážně ze soukromých zdrojů. Cenu pohřbu ovlivňují hlavně cena elektřiny a plynu. Průměrná cena pohřbů je kolem 20 000 Kč, cena se liší územím (jiná cena je v Praze a jiná v menších městech). Pohřební služby v České republice se delší dobu potýkají s trendem, že Češi na rozloučení se zesnulými šetří. Lidé často pořídí všechny základní doplňky jako jsou parte, hudbu i květiny, drží se ale spodní cenové hranice. Trendem jsou pohřby bez obřadu, které jsou zhruba za poloviční cenu. Češi utratí ročně za pohřby zhruba 1,6 miliardy korun.⁴⁸ Každý rok umře v Česku přibližně 108.000 lidí, kteří jsou následně pohřbeni. Pohřební služby mají i přes skoro 50 % nárůst tržeb, stejné zisky jako před 15 lety, protože lidé na pohřbech šetří a náklady rostou.⁴⁹

Mezi veřejné finanční prostředky, které zajišťují pohřeb patří tzv. **pohřebné**, což je jednorázová sociální dávka, která činí 5 000 Kč.⁵⁰ Vzor žádosti je pohřebné je uveden v Příloze č 4. Je nárokována osobám, které vypravily pohřeb nezaopatřenému dítěti nebo osobě, která byla rodičem nezaopatřeného dítěte. Zemřelá osoba musí mít v den úmrtí trvalý pobyt na území České republiky.⁵¹ Osoba, která zajišťuje pohřeb, může požádat o tento státní sociální příspěvek, pro výplatu pohřebného není výše nákladů za pohřeb rozhodující. Žádost se podává na okresním úřadě (referát státní sociální podpory), podle místa trvalého pobytu žadatele, případně na dalších pracovištích pro výplatu sociálních dávek v okrese. Nutnou podmínkou pro dosažení pohřebného je, že se musí vyplnit žádost o pohřebné a předložit úmrtí list a doklad o zaplacení pohřbu. Na dávku pohřebného má nárok jakákoli osoba, která doloží, že pohřeb zajišťovala. Žádost o pohřebné je nutno podat do jednoho roku ode dne

⁴⁸ <http://www.pohreb.cz/clanky/ceny-pohrebnych-sluzeb>, odborný článek, online 04. 04. 2013,

⁴⁹ Podle pana Julius Mlčocha, který je předseda Sdružení pohřebnictví ČR a ředitel Pohřebního ústavu hlavního města Prahy.

⁵⁰ Upravuje zákon č. 261/2007 Sb., O stabilizaci veřejných rozpočtů

⁵¹ <http://socialni-davky-2013.eu/socialni-davky-pohrebne-2013/>

pohřbení. K jednomu zemřelému stát vyplatí pouze jednu dávku a to tomu kdo o ní nejdříve požádá.⁵²

Může vzniknout situace **propadnutí dědictví** státu. Stát v případě odúmrťe odpovídá rovněž jako každý jiný dědic za přiměřené náklady pohřbu zůstavitele. Náhrada nákladů na pohřeb zahrnuje výdaje účtované za pohřeb, hřbitovní poplatky, výdaje na úpravu pomníku či desky, cestovní výdaje, výdaje na zřízení pomníku či desky do max. výše 20 000 Kč, jednu třetinu výdajů na smuteční ošacení blízkým osobám a při pohřbení uložením těla zesnulého do hrobu stát hradí nájem za hrobové místo. V případě, kdy nikdo nechce vypravit pohřeb, je tato povinnost přenesena na obec. Zdrojem takzvaných sociálních pohřbů jsou rozpočty daných obcí. Obec má rovněž právo na splacení účelně vynaložených financí na pohřbení vůči dědicům zesnulého.⁵³

Další možností financování pohřbu je financování soukromé, které v této oblasti služeb převyšuje. To zahrnuje pohřeb na splátky, pojištění pohřbu nebo financování z vlastních zdrojů. Pohřeb **na splátky** je jednou z možností, kterou někteří provozovatelé pohřebních služeb poskytují (zpravidla bez navýšení ceny, individuálně dle dohody pak lze splátky rozložit od 12 do 24 měsíců).

Na českém trhu se nabízí produkt **pojištění** pohřbu a je čím dál více populárnější, ať už z důvodu, že se lidé chtějí spolehnout jen na určitou osobu v této otázce, a nebo si chtějí zajistit, že jejich odchod bude podle jejich představ. Pojištění pohřbu je pojistka, která slouží k úhradě nákladů spojených s posledním rozloučením. Hlavní výhody - výplata mimo dědické řízení – osoba, kterou si samy zvolíme má peníze k dispozici ihned, nezávisle na dědickém řízení, volba důvěryhodné osoby, která obdrží finanční prostředky na zajištění posledního rozloučení, vybranou osobu lze v průběhu trvání pojištění kdykoliv změnit, rychlé plnění – vyplacení peněz do tří pracovních dnů od dodání kompletních podkladů, bez zkoumání zdravotního stavu – zdravotní stav se při sjednání neposuzuje, vstupní věk až do 80 let (mění se dle pojistných podmínek pojišťoven), osvobození od daně z příjmů – pojistné plnění vyplacené při úmrtí se nedaní. Pojistné plnění se vyplácí vypraviteli pohřbu ve výši prokázaných nákladů na pohřeb (max. do výše sjednané pojistné částky). Obmyšlený má

---

⁵² <http://www.pohreb.cz/pohrebne-vyplati-tomu-kdo-pohreb-zaplatil> 10.3.2013

⁵³ <http://www.pohrebnictvi.eu/> 28.2.2013

nárok na rozdíl mezi sjednanou pojistnou částkou a skutečnými náklady na pohřeb (pokud je pojistná částka vyšší než skutečné náklady) nebo na celou pojistnou částku v případě nevypravení pohřbu. Vypravitel = ten, kdo pojištěnému vypraví pohřeb a stane se příjemcem pojistného plnění. Obmyšlený = fyzická nebo právnická osoba, kterou lze určit v pojistné smlouvě. Pokud není určena, postupuje se podle zákona o pojistné smlouvě.

Další možností ve sjednání tohoto pojištění je vinkulace přednostní výplaty pojistné částky určenému pohřebnímu ústavu, se kterým má klient dohodnutý pohřeb, ve výši vinkulované částky. Pohřební ústav musí být uveden v pojistné smlouvě, žádné další doklady při sjednání nejsou potřeba. Obmyšlený má nárok na rozdíl mezi sjednanou pojistnou částkou a částkou vyplacenou pohřebnímu ústavu za vypravení pohřbu (pokud je pojistná částka vyšší než částka vyplacená pohřebnímu ústavu). Pokud pohřební ústav pohřeb nevypraví, vyplácí se plnění skutečnému vypraviteli pohřbu a rozdíl do pojistné částky obmyšlenému. Vinkulace je zaměřena na skupinu lidí, kteří nemají nikoho, kdo by se o jejich pohřeb postaral. Takhle zvolené pojištění se může hradit buď průběžně (běžně placené pojistné) nebo jednorázově (jednorázově se vloží částka na pojistku, která se úročí).

Poničení hrobu a náhrobků není v dnešní době ničím výjimečným, proto je i možnost pojištění hrobů a náhrobků. Tuto možnost na českém trhu nabízejí pojišťovny, podle požadavků klienta je sjednán rozsah pojištění, pojistné částky a limity plnění, a stanoveno pojistné. Každá pojišťovna se liší podmínkami nastavení pojištění. Pojišťuje se proti živelným pohromám (povodeň, záplava, pád stromu, aj.), odcizení věcí krádeží, vandalismus.⁵⁴

Organizační starosti s pohřbem nejsou jednoduchou záležitostí. Povinností je zajistit pohřeb a uhradit náklady s ním spojené. Objednavatele pohřbu posléze vyzve písemně notář k pozůstalostnímu řízení. Povinnost zajistit pohřeb zákon neukládá nikomu. Ukládá jen instituci, u níž je zemřelý uložen, oznámit obecnímu úřadu, v jehož obvodu k úmrtí došlo, že v době do 96 hodin nebyl objednán pohřeb zemřelé osoby. V tomto případě, jak už bylo v předchozích kapitolách zmíněno, je zákonem stanovena povinnost obecního úřadu zajistit pohřbení na své náklady.

---

⁵⁴ www.ceskapojistovna.cz , www.pojistovnacs.cz

Zařizování pohřbu není jen záležitostí pietní, ale také organizační, která vyžaduje čas. České zákony upravují **volno při úmrtí** rodinného příslušníka. Placené pracovní volno se poskytuje ze zákona⁵⁵ dva dny při úmrtí manžela, druha nebo dítěte a další den k účasti na pohřbu těchto osob. Jeden den volna k účasti na pohřbu rodiče a sourozence zaměstnance, rodiče a sourozence jeho manžela, jakož i manžela sourozence zaměstnance a další den, jestliže zaměstnanec obstarává pohřeb těchto osob. Nezbytně nutnou dobu, nejvýše tedy jeden den, k účasti na pohřbu prarodiče nebo vnuka zaměstnance nebo prarodiče jeho manžela nebo jiné osoby, která sice nepatří k uvedeným nejbližším příbuzným, ale žila se zaměstnancem v době úmrtí v domácnosti, a další den, jestliže zaměstnanec obstarává pohřeb těchto osob.

Další nedílnou organizační povinností jsou úkony, které je potřeba vyřídit před pohřbem. Jedná se v první řadě o zajištění převozu mrtvého na příslušný hřbitov, kde se bude konat smuteční obřad. Na matriku podle místa úmrtí odevzdat: občanský průkaz zemřelého, kopii rodného a oddacího listu zemřelého. List o prohlídce mrtvého obdrží matrika od ohledávajícího lékaře či zdravotnického zařízení. Matrika má jeden měsíc na vystavení úmrtního listu, který poté zašle na adresu objednatele pohřbu, pokud se dotčené strany nedohodnou jinak. Některé tyto náležitosti za nás může vyřídit pohřební služba, kterou máme právo si vybrat. V neposlední řadě odevzdat na příslušném dopravním inspektorátu řidičský průkaz zemřelého, na oddělení pasů odevzdat pas zemřelého a na pobočku příslušné zdravotní pojišťovny odevzdat kartu zdravotního pojištění, pokud zemřelý pobíral důchod oznámit úmrtí na poště, která důchod vyplácela. V České republice zajišťuje pohřebnictví zhruba 450 firem se 4000 zaměstnanci.⁵⁶

4.2 Finanční analýza pohřebnictví ve vybraných městech České republiky

Finanční analýza bude aplikována na 4 městech České republiky. První dvě města byly vybrány z důvodu počtu obyvatel. Mají srovnatelný počet obyvatel kolem 25 000 – 30 000. Další dvě zkoumaná města mají počet obyvatel nad 50 000. Kapitola analyzuje dopad nákladů

⁵⁵ Základním dokumentem zabývajícím se úpravou vztahů mezi zaměstnancem a jeho zaměstnavatelem je samozřejmě Zákoník práce (konkrétně to je zákon č.262/2006 Sb., který nahradil předchozí variantu z roku 1965 a další dříve platné pracovní-právní předpisy). Detaily náhrady pracovního volna se podrobně zabývá nařízení vlády č.590/2006 Sb., které stanovuje okruh a rozsah jiných důležitých a osobních překážek v práci. Podle uvedeného nařízení vlády si tedy pracovní volno na pohřeb s náhradou mzdy nebo platu může vzít osoba v nejbližším příbuzenském vztahu a člověk, který žil se zemřelým/ou ve společné domácnosti. Vyhláška zahrnuje i ty, kteří se zúčastní pohřbu spoluzaměstnance.

⁵⁶ <http://www.pohreb.cz/pohrebne-vyplati-tomu-kdo-pohreb-zaplatil>. 14.4.2013.

pohřebnictví na vybrané města, s přihlédnutím na rozdílnost počtu obyvatel. Dále se zabývá způsobem zajištění pohřebnictví ve městech a jeho účelností – jak po finanční stránce, tak po stránce administrativní.

4.2.1 Finanční analýza pohřebnictví v Uherském Hradišti

Uherské Hradiště řadíme mezi významná historická města jihovýchodní Moravy, které leží v předhůří Chřibů a protéká jím řeka Morava. Je centrem sídelní aglomerace Staré Město – Uherské Hradiště – Kunovice. Díky této aglomeraci představuje ve Zlínském kraji druhou největší koncentraci obyvatelstva. Město patří do Zlínského kraje, který společně s Olomouckým krajem vytváří tzv. region soudržnosti NUTS II Střední Morava. Významnou událostí pro město Uherské Hradiště bylo získání k 1.1.2003 statut obce s rozšířenou působností. Na území, ve kterém město vykonává činnost statní správy, se nachází 48 obcí s celkovým počtem cca 90 tisíc obyvatel a je tak největší ve Zlínském kraji, dle počtu obcí. Uherské Hradiště založil v roce 1257 král Přemysl Otakar II. Město je významným administrativním, obchodním a kulturním centrem regionu. Katastrální území města se pak dělí na 6 místních částí.⁵⁷ Nejvyšším orgánem města je zastupitelstvo, které tvoří 27 členů, kteří jsou voleni v komunálních volbách na čtyřleté funkční období. Zastupitelstvo volí radu města včetně starosty a místostarostů. V aktuálním volebním období 2010 - 14 je zvoleno v radě města 9 členů, kteří jsou tvořeni starostou, třemi místostarosty a pěti radními.

Od roku 1997 každoročně klesá počet obyvatel obyvatelstva města. Od roku 2003 dochází sice k pozvolnému nárůstu obyvatel přirozenou reprodukcí, ale hlavní příčina každoročního poklesu obyvatel Uherského Hradiště je vysoké záporné saldo migrace (v roce 2010 bylo saldo - 195), hledání řešení jeho snížení je taky jedna z hlavních priorit vedení. Věková struktura je obdobná jako v celé České republice, dlouhodobě klesá podíl dětské složky (0–14 let), a naopak roste podíl obyvatel v produktivním věku (15–64 let) a poproduktivním věku (65 a více let). Podíl osob starších 65 let se neustále zvyšuje (k 1.1.2011 přesáhl tento podíl již 17 % a opět o se tak zvýšil o jeden procentní bod oproti předchozímu roku). Dle prognóz bude tento nárůst v nejbližších letech trvat, je to především důsledkem přesunu početně silných generací do věku nad 60 let a výrazným snížením úmrtnosti ve vyšším věku. Město se

---

⁵⁷ Uherské Hradiště, Mařatice, Jarošov, Míkovice, Sady a Věsky.

i přes nižší nabídku volných pracovních míst řadí v rámci Česka k oblastem s dlouhodobě podprůměrnou nezaměstnaností, za rok 2011 se nezaměstnanost pohybovala pod 8,6 %.⁵⁸

K 1. 1. 2012 mělo Uherské Hradiště 25 454 obyvatel, z toho 12 125 mužů a 13 329 žen. Průměrný věk obyvatel Hradiště je 42,4. Stav obyvatel sledujeme v Tab. 4.1 Obyvatelstvo Uherského Hradiště v rozmezí roků 2006 – 2011, od roku 2006 sledujeme snižující se počet obyvatel, z důvodů výše zmíněných. V Uherském Hradišti se od roku 2006 každoročně narodilo více dětí než umřelo obyvatel.

Tab. 4.1 Obyvatelstvo Uherského Hradiště

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Stav obyvatel	26 066	25 944	25 751	25 650	25 454	25 530
Živě narození	239	258	278	256	273	240
Zemřelí	225	240	238	233	236	234

Zdroj: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/uvod.jsp>. Vlastní zpracování.

Správu pohřebišť v Uherském hradišti spravuje soukromá firma Hrates a.s.⁵⁹ Řád veřejného pohřebiště v Uh. Hradišti je veřejně dostupný a je uveden jako příklad v Příloze č. 5. V roce 2010 bylo vypraveno 139 pohřbů na veřejných pohřebištích v Uherském Hradišti, z toho 93 kremací. V roce 2011 bylo vypraveno 148 pohřbů z toho 85 kremací a roce 2010 bylo 139 pohřbů, z toho 65 kremací.⁶⁰

Na náklady obce bylo vypraveno ve sledovaném období 2008 – 2012 celkem 23 pohřbů, které jsou uvedeny v Tab. 4.2 Veřejné financování pohřebnictví Uh. Hradiště v KČ. Z uvedených údajů vychází, že soukromé financování pohřbů výrazně převyšuje nad veřejným financováním. Od roku 2008 se průměrné náklady na sociální pohřeb zvyšují, z důvodu rostoucích cen pohřbů. V roce 2008 byly uskutečněny celkem 4 sociální pohřby na náklady obce a průměrné náklady na jeden pohřeb činily 5 896 Kč. V roce 2009 vypravilo město Uherské Hradiště 5 sociálních pohřbů a průměrné náklady na jeden pohřeb činily 6 368 Kč. V roce 2010 se jednalo o 3 pohřby s průměrnými náklady 8 305 Kč. V roce 2011 bylo vypraveno 5 sociálních pohřbů a průměrné náklady na jeden pohřeb činily 6 277 Kč. V roce

⁵⁸ Ročenka města 2011. Online: <http://www.mesto-uh.cz/Articles/63883-2-Rocenka+mesta+2011.aspx>. 17.3.2013

⁵⁹ Jedná se o 3 hřbitovy v Míkovcích, Sadech a Mařaticích.

⁶⁰ Poskytnuté údaje z Odboru životního prostředí v Uh. Hradišti.

2012 vypravili celkem 6 sociálních pohřbů s průměrnými náklady na jeden pohřeb ve výši 8 132 Kč. Náklady na vypravení sociálního pohřbu jsou závislé na délce uložení zemřelého před jeho pohřbením a na způsobu pohřbení (např. u cizích státních příslušníků nelze využít zpopelnění). Ceny jednotlivých pohřebních služeb se výrazně neliší. Uvedené náklady následně právní odbor vymáhá od pozůstalých, což se vcelku daří, přestože řízení probíhá většinou delší dobu. O proplacení (v některých případech) lze také požádat Ministerstvo pro místní rozvoj a jen minimum nákladů je případně odepsáno.⁶¹

Tab. 4.2 Veřejné financování pohřebnictví Uh. Hradiště v Kč

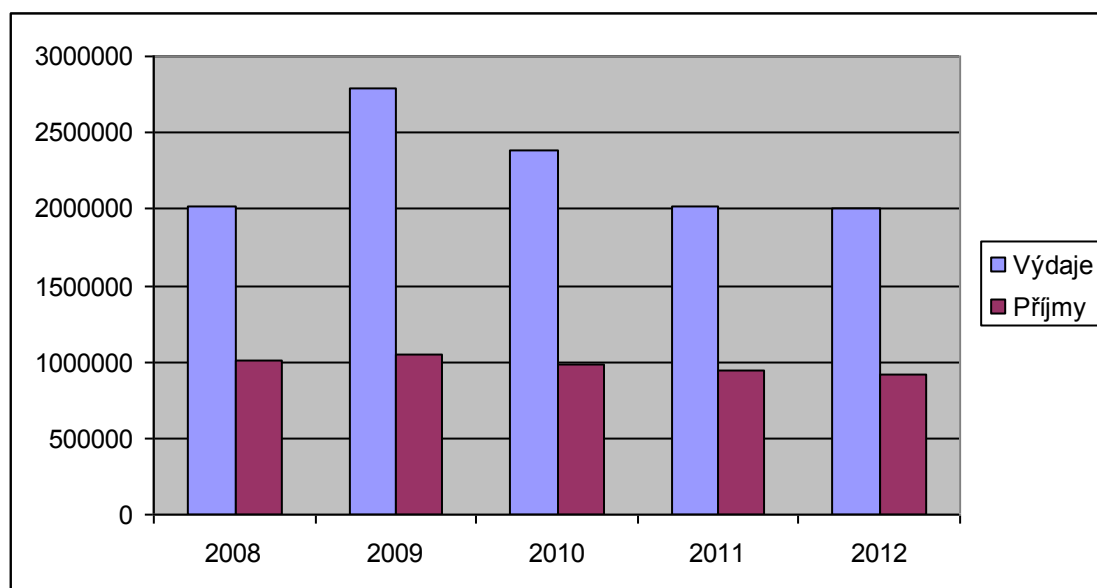
	2008	2009	2010	2011	2012	Celkem
Běžné výdaje	1 988 000	1 929 000	2 390 000	2 019 000	2 009 000	10 335 000
Kapitálové výdaje	26 000	856 000	0	0	0	882 000
Příjmy	1 003 800	1 044 200	984 700	945 100	914 800	4 892 600
Počet sociálních pohřbů	4	5	3	5	6	23
Celk.náklady soc.pohřbů	23 584	31 840	24 915	31 385	48 792	160 516

Zdroj: Poskytnuté údaje z Ekonomický odbor odd. rozpočtů a financování a Odbor sociálních služeb a zdravotnictví v Uh. Hradiště. Vlastní zpracování.

Graf 4.1 Příjmy a výdaje za pohřebnictví 2008 – 2012 zobrazuje celkové výdaje a příjmy, které muselo město Uherské Hradiště vynaložit na zajištění pohřebnictví. Příjmy mají tendenci mírně klesající, výdaje s občasnými výkyvy jsou stabilní, zvýšení výdajů bylo v roce 2009, kdy bylo investováno do rekonstrukce hřbitova. V Tab. 4.2 Veřejné financování pohřebnictví Uh. Hradiště v Kč je uvedeno, kolik ve sledovaném období 2008 - 2012 bylo vynaloženo na financování pohřebnictví z rozpočtu města. Na běžné výdaje bylo celkem za sledované období vynaloženo 10 335 000 Kč, na kapitálové 882 000 Kč. Celkový příjem z pohřebnictví za celé sledované období 2008 – 2012 byl 4 892 600 Kč.

⁶¹ Poskytnuté údaje z Odboru sociálních služeb a zdravotnictví odd. plánování a rozvoje sociálních služeb Uh.Hradiště.

Graf 4.1 Příjmy a výdaje za pohřebnictví 2008 – 2012

Zdroj: Poskytnuté údaje z Ekonomický odbor odd. rozpočtů a financování Uh.Hradiště. Vlastní zpracování.

Další forma veřejného financování pohřbu je získání sociálního příspěvku tzv. pohřebního. O tento příspěvek se žádá pomocí daného formuláře na krajském Úřadu práce místně příslušné dle trvalého bydliště žadatele. Pohřebné je dávka státní sociální podpory. Do konce roku 2007 měla na pohřebné nárok osoba, která vypravila pohřeb osobě, která měla ke dni smrti trvalý pobyt na území České republiky nebo byl-li pohřeb vypraven v České republice. Zákonem byl tedy okruh oprávněných osob vymezen poměrně široce. Od 1. 1. 2008 však platí nová právní úprava poskytování pohřebního, která zužuje okruh příjemců této dávky. Na vyplacení dávky pohřebního má tedy nárok osoba, která vypravila pohřeb: dítěti, které bylo ke dni smrti nezaopatřeným dítětem, nebo osobě, která byla ke dni smrti rodičem nezaopatřeného dítěte, jestliže dítě nebo rodič měl trvalý pobyt na území České republiky. Splňuje-li podmínky nároku na pohřebné více osob, náleží tato dávka jen jednou, a to osobě, která uplatní nárok na dávku jako první. Výše pohřebního činí jednorázovou částku ve výši 5.000,-Kč.

Tab. 4.3 Pohřebné

Rok	Pohřebné	Počet	Celkem náklady
2008	5 000	60	300 000
2009	5 000	51	255 000
2010	5 000	39	195 000
2011	5 000	23	115 000
2012	5 000	22	110 000
Celkem		195	975 000

Zdroj: Poskytnuté údaje ze Správy sociální podpory Uherské hradiště. Vlastní zpracování.

Četnost dávky státní sociální podpory pohřebné za období let 2008 – 2012 eviduje Úřad práce České republiky, krajská pobočka Zlín, kontaktní pracoviště Uherské Hradiště. V Tab. 4.4 Pohřebné je uveden pokles četnosti této dávky od roku 2009 kvůli výše zmíněným důvodům. Ve sledovaném období 2008 – 2012 byly nejvyšší celkové náklady na tuto dávku v roce 2008, od roku 2010 klesaly více než o polovinu.

4.2.2 Finanční analýza pohřebnictví v Hodoníně

K 1. 1. 2012 bylo ve městě 25 259 obyvatel, z toho 12 239 mužů a 13 020 žen. Město Hodonín leží na pravém břehu Moravy, u státních hranic se Slovenskem, dříve bývalo významným hraničním přechodem mezi oběma samostatnými republikami. Díky své nadmořské výšce se Hodonín řadí mezi nejteplejší místa České republiky. Naopak zdejší srážky se drží na nejnižší celorepublikové úrovni. Hodonín má dlouholetou kulturní, podnikatelskou a sportovní tradici. První zmínka o Hodonínu se datuje z roku 1228. Míra nezaměstnanosti byla k 31. 12. 2012 - 10,99%. Město Hodonín patří už mnoho let k místům s vysokou nezaměstnaností, na začátku roku 2010 se míra nezaměstnanosti vyšplhala až číslům kolem 15 %. V roce 2004 byl založen Mikroregion Hodonínsko za účelem prosazování, koordinace a ochrany společných zájmů členských obcí. Do tohoto svazku obcí spadají vesnice i města.⁶² Důvodem vzniku Mikroregionu Hodonínsko jsou aktivity vztahující se k regionálnímu rozvoji, spolupráce při poskytování poradenských a informačních služeb, při budování a rozšiřování sítě cyklostezek, při pořádání kulturních a společenských akcí regionálního významu, společná propagace tohoto svazku obcí apod. Následující Tab. 4.4

⁶² Dolní Bojanovice, Čejkovice, Dubňany, Hodonín, Josefov, Mikulčice, Nový Poddvorov, Prušánky, Rohatec, Ratiškovice, Starý Poddvorov.

Obyvatelstvo Hodonína zobrazuje vývoj obyvatel v Hodoníně ve sledovaném období 2006 – 2011. Počet obyvatel má klesající tendenci. Jedním z důsledků úbytku obyvatel je nezaměstnanost, která je s celorepublikovým srovnáním na vyšší úrovni. Na rozdíl od Uherského Hradiště v některých letech počet zemřelých převyšuje počet živě narozených ve městě Hodonín, jedná se o roky 2006 a 2011. V roce 2011 došlo ve sledovaném období k výraznému poklesu živě narozených dětí, jeden z hlavních důvodů tohoto poklesu je opět nezaměstnanost, která v roce 2010, jak již bylo zmíněno byla na 15 %.⁶³

Tab. 4.4 Obyvatelstvo Hodonína

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Stav obyvatel	26 173	26 026	25 799	25 603	25 367	25 391
Živě narození	257	265	256	292	262	249
Zemřelí	288	264	237	260	260	274

Zdroj: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/uvod.jsp>. Vlastní zpracování.

Hřbitov v Hodoníně spadá pod Městský úřad Hodonín, přímo pod odbor investic a údržby a je jeho organizační složkou. Nadřízeným je vedoucí odboru a běžné provozní záležitosti jsou řešeny s vedoucím zeleně, který působí jako mezičlánek mezi správou hřbitova a vedoucím odboru. Provoz hřbitova je financován z rozpočtu města. Správa hřbitova má čtyři zaměstnance – vedoucí správy, ekonomka, hrobník a kumulovaná funkce hrobník, zahradník. Od dubna do konce listopadu zde pracuje ještě jeden člověk na veřejně prospěšné práci. Současný hřbitov v Hodoníně byl založen v roce 1901 a skládá se ze starého a nového hřbitova o rozloze asi 6,5 ha. Hrobových míst je celkem asi 6 000, z toho asi 900 ks urnových a 190 ks kolumbárních schránek. Na vsypové loučce se ještě provádí vsypy zpopelněných ostatků.

Město Hodonín vypravilo 23 sociálních pohřbů, ve sledovaném období 2008 – 2012. Náklady na ně zobrazuje Tab. 4.5 Veřejné financování pohřebnictví Hodonín v Kč. Zde můžeme sledovat, že počet pohřbů na náklady obce roste, průměrná cena jednoho sociálního pohřbu se na rozdíl od srovnávaného Uherského Hradiště, za sledované období 2008 - 2012, nemění a je na fixní částce 7 000 Kč. Dále jsou v tabulce uvedeny údaje o celkových příjmech za sledované období 2008 - 2012 ve výši 4 937 710 Kč a celkových výdajích 24 902 293 Kč.

⁶³ <http://www.hodonin.eu/> 20.3.2013

Tab. 4.5 Veřejné financování pohřebnictví Hodonín v Kč

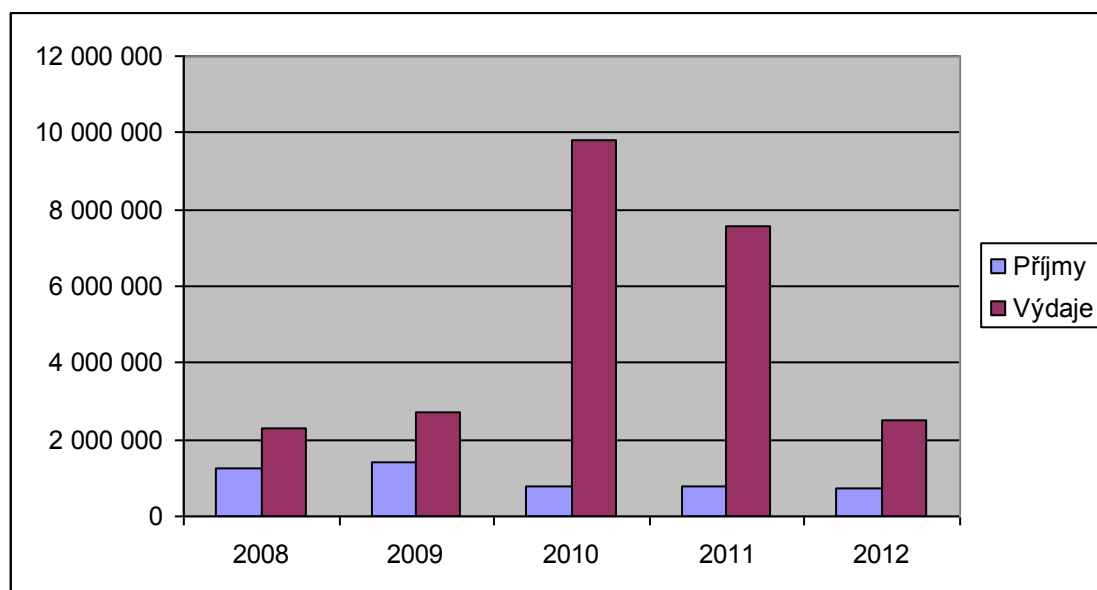
	2008	2009	2010	2011	2012	Celkem
Výdaje	2 319 048	2 730 716	9 794 294	7 562 912	2 495 323	24 902 293
Příjmy	1 258 339	1 387 237	799 624	756 980	735 530	4 937 710
Počet sociálních pohřbů	3	3	4	6	7	23
Celk.náklady na soc.pohřby	21 000	21 000	28 000	42 000	49 000	161 000

Zdroj: Poskytnuté údaje z Městského úřadu Hodonín, odbor ekonomiky a financí a odbor sociálních služeb.
Vlastní zpracování.

Příjmy a výdaje skutečně vynaložené na zajištění hřbitova Hodonín z rozpočtu města představuje Graf 4.2 Příjmy a výdaje za pohřebnictví 2008 - 2012. Do příjmů například řadíme příjmy z poskytovaných služeb a výrobků, příjmy z pronájmu majetku. Právě příjmy z pronájmu majetku jsou nejvyšší položkou v příjmech obce z této služby. V následující grafu sledujeme, že příjem z těchto činností má klesající tendenci. V roce 2010 byl výrazný pokles příjmu, z důvodů snížení příjmů z poskytovaných služeb a výrobků, které obec omezila. Mezi výdaje řadíme platy zaměstnanců, povinné pojištění na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, povinné pojištění na veřejné zdravotní pojištění, ochranné pomůcky, drobný hmotný majetek, dlouhodobý majetek, voda, plyn, elektrická energie, služby telekomunikací a radiokomunikací, služby školení a vzdělávání, nákup ostatních služeb, opravy a udržování, aj. V roce 2010 proběhla rekonstrukce na hřbitově, která výrazně zasáhla do rozpočtu, tyto opravy nemovitostí a WC a výsadba navýšila výdaje rozpočtu města Hodonín o 5 450 379 Kč. V roce 2011 rekonstrukce pokračovala opravami střechy a ohradní zdi, aj., tyto úpravy stály město 4 065 855 Kč.⁶⁴

⁶⁴ Poskytnuté údaje z Městského úřadu Hodonín, odbor ekonomiky a financí.

Graf 4.2 Příjmy a výdaje za pohřebnictví 2008 - 2012

Zdroj: Poskytnuté údaje z Městského úřadu hodonín odboru ekonomiky a financí. Vlastní zpracování.

Hřbitov Hodonín má zveřejněn ceník služeb spojených s pronájmem hrobových míst. Pro představu aktuálních cen nájmu jsou v Tab. 4.6 Ceník nájmu hrobových míst a služeb s pronájmem spojených, zobrazeny. Hřbitov Hodonín má v evidenci všechna svá hrobová místa, pronajatá hrobová místa a urny, volná hrobová místa, uzavírá nájemní smlouvy o hrobová místa a sleduje úhrady, vyřizuje přepisy nájemců hrobových míst, zrušení nájmu a popřípadě zadávání nových hrobových míst a zajišťuje další služby spojené s pohřebnictvím. Správu na hřbitově mají na starost vedoucí správy městského hřbitova a ekonomka. Městský hřbitov Hodonín se řídí Řádem veřejného pohřebiště, který schválila rada města v roce 2005.⁶⁵

Tab. 4.6 Ceník nájmu hrobových míst a služeb s pronájmem spojených

Specifikace hrobového místa	Nájem/rok (Kč)	Služby/rok (Kč)	Celkem/rok (Kč)
Jednohrob, jednohrobka	25,-	95,-	120,-
Dvojhrob, dvojhrobka	50,-	190,-	240,-
Dva a půl hrob	63,-	237,-	300,-
Trojhrob, trojhrobka	75,-	285,-	360,-
Čtyřhrob, čtyřhrobka	100,-	380,-	480,-
Urnový hrob	8,-	42,-	50,-
Urnový dvojhrob	16,-	84,-	100,-
Kolumbární schránky	0,-	100,-	100,-

⁶⁵ <http://www.hodonin.eu/mestsky-hrbitov/ds-27838/archiv=0>. 21.3.2013

Na kontaktním pracovišti Úřadu práce Hodonín byla zjištěna četnost zájmu o sociální dávku pohřebné ve sledovaném období 2008 – 2012 zobrazena v Tab. 4.7 Pohřebné. Od roku 2008 byl rapidní pokles počtu zájemců o tuto dávku z důvodu úpravy zákona, jak již bylo výše zmíněno. Celkem se vynaložilo na sociální dávce pohřebné za sledované období 770 000 Kč.

Tab. 4.7 Pohřebné

Rok	Pohřebné	Počet	Celkem náklady
2008	5 000	73	365 000
2009	5 000	21	105 000
2010	5 000	23	115 000
2011	5 000	24	120 000
2012	5 000	13	65 000
celkem		154	770 000

Zdroj: Poskytnuté údaje Úřad práce ČR - krajská pobočka v Brně kontaktní pracoviště Hodonín. Vlastní zpracování.

4.2.3 Finanční analýza pohřebnictví ve Zlíně

Zlín je přirozená metropole jihovýchodní Moravy, statutární město, sídlo university a centrum Zlínského kraje. Město dosáhlo světové proslulosti na počátku 20. století díky Baťovým obuvnickým závodům, jež v pozdější době nesly název Svit. Proslavila jej také unikátní funkcionalistická architektura a v posledních deseti letech zejména dynamika, s jakou se rozvíjí. Charakter Zlína vystihuje od začátku devadesátých let označení - město podnikatelů. Po sametové revoluci v roce 1989 získala řada firem ze zlínského regionu výsostné postavení v rámci českého průmyslu a jejich zástupci začali úspěšně pronikat na zahraniční trhy, které pro ně byly do té doby nepřístupné. K 31. 12. 2012 byla ve Zlíně nezaměstnanost na 8,76%. Počet obyvatel se pohybuje kolem 76 000. Průměrný věk je 41 let. V Tab. 4.8 Obyvatelstvo zobrazuje vývoj počtu obyvatel za sledované období 2006 – 2011. Každoročně dochází k poklesu počtu obyvatel ve městě Zlín. V letech 2008 a 2010 se narodilo ve městě více dětí, že umřelo obyvatel.⁶⁶

⁶⁶ <http://www.zlin.eu/> - 21.3.2013

Tab. 4.8 Obyvatelstvo

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Stav obyvatel	78 106	78 084	77 949	75 747	75 538	75 747
Živě narození	796	796	882	814	831	728
Zemřelí	822	806	852	834	773	811

Zdroj: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/uvod.jsp>. Vlastní zpracování.

Město Zlín provozuje 9 veřejných pohřebišť, které se nacházejí v městských částech Zlína⁶⁷. Tyto hřbitovy zabezpečuje pomocí společnost Pohřebnictví Zlín, s. r. o., která spravuje hřbitovy, zajišťuje služby kremační a také provozuje pohřební službu.⁶⁸

Na náklady města Zlín bylo ve sledovaném období 2008 – 2012 vypraveno 77 sociálních pohřbů o celkových nákladech 514 412 Kč, což nám dokazuje Tab. 4.9 Veřejné financování pohřebnictví Zlín v Kč. Průměrné náklady na jeden pohřeb se ve sledovaném období lišily. V roce 2008 byl průměrný náklad na sociální pohřeb 5 113 Kč, v roce 2009, 2010 a 2011 se pohybují náklady na sociální pohřeb kolem 6 500 Kč, v roce 2012 je navýšení průměrné ceny sociálního pohřbu o cca 1300 Kč. Celkem za sledované období 2008 - 2012 vynaložilo město na zajištění chodu hřbitovů 9 979 539 Kč na provozní výdaje a na investice do hřbitovů 2 775 728 Kč. Příjem do rozpočtu z veřejných hřbitovů celkem za období 2008 – 2012 byl 4 632 000 Kč.

Tab. 4.9 Veřejné financování pohřebnictví Zlín v Kč

	2008	2009	2010	2011	2012	Celkem
Provozní výdaje	1 188 245	651 802	3 595 594	812 257	3 731 641	9 979 539
Investiční výdaje	359 323	660 801	0	1 666 154	89 450	2 775 728
Příjmy	800 000	952 000	960 000	960 000	960 000	4 632 000
Počet sociálních pohřbů	10	15	17	18	17	77
Celk.náklady na soc.pohřby	51 138	98 866	113 960	117 200	133 248	514 412

Zdroj: Poskytnuté údaje Magistrát města Zlín, Odbor sociálních věcí a Odbor ekonomiky a majetku . Vlastní zpracování.

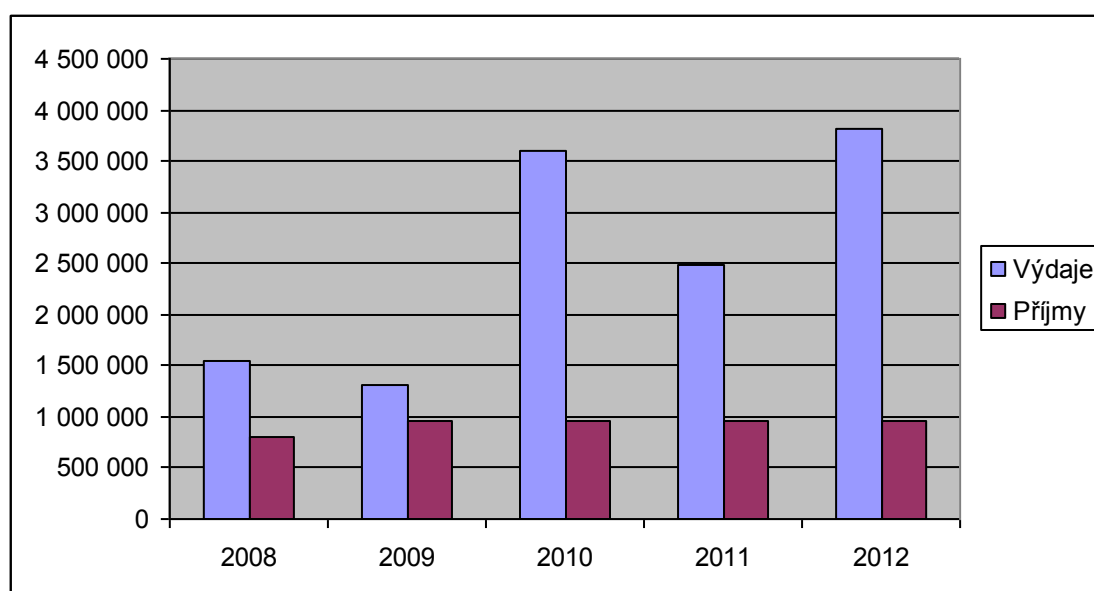
⁶⁷ Jsou to: Lesní hřbitov, hřbitov na Mladcové, hřbitov v Loukách, ve Štípkě, v Malenovicích, v Jaroslavcích a na Salaši.

⁶⁸ <http://www.zlin.eu/page/85843.lesni-hrbitov-1931>.

Město Zlín ve sledovaném období 2008 – 2012 vynaložilo celkové výdaje zobrazené v Grafu 4. 3 Příjmy a výdaje z pohřebnictví 2008 – 2012. Tyto výdaje jsou rozděleny do dvou skupin – provozní a investiční. Do provozních výdajů řadíme neinvestiční nákupy a související výdaje, opravy a udržování. Do investičních se řadí jakékoli zhodnocení stávajících hřbitovů. Navíc jsou prostředky rozpočtu v roce 2010 na generální opravu žehové pece, v roce 2011 na opravu vsypové loučky - převedeno dle charakteru výdajů do investic, v roce 2012 generální oprava II. žehové pece. Příliv finančních prostředků z příjmů z pohřebnictví jsou z pronájmu ostatních nemovitostí a jejich částí. Pohybují se fixně od roku 2010 na výši 960 000 Kč.⁶⁹

Graf 4. 3 Příjmy a výdaje za pohřebnictví 2008 – 2012

Zdroj: Poskytnuté údaje Magistrát města Zlín, Odbor ekonomiky a majetku. Vlastní zpracování.

Mezi další veřejné výdaje, které byly ve sledovaném období vynaloženy na pohřebnictví ve Zlíně patří jednorázová sociální dávka pohřebné. V Tab. 4. 10 Pohřebné je uvedena četnost této dávky a roční náklady. Celkové náklady za období 2008 – 2012 byly tedy ve výši 750 000 Kč. Celkový počet žádostí o tuto sociální dávku byl za dané období 150.

⁶⁹ Poskytnuté údaje Magistrát města Zlín, Odbor ekonomiky a majetku.

V Tab. 4. 10 Pohřebné

Rok	Počet	Náklady
2008	27	135 000
2009	32	160 000
2010	33	165 000
2011	28	140 000
2012	30	150 000
Celkem	150	750 000

Zdroj: Poskytnuté údaje z Úřadu práce ČR - krajská pobočka ve Zlíně. Vlastní zpracování.

4.2.4 Finanční analýza pohřebnictví v Olomouci

Statutární město Olomouc vzniklo jako samostatná právnická osoba dne 24. listopadu 1990 dnem voleb do zastupitelstev obcí. Je základním územním samosprávným celkem, který není územně rozčleněn na městské obvody nebo městské části. Právní postavení města je upraveno zákonem o obcích. Město Olomouc hospodaří s vlastním majetkem a spravuje své věci prostřednictvím samosprávy, která vykonává samostatnou působnost. Pro její výkon zřizuje příspěvkové organizace, organizační složky a zakládá akciové společnosti. V přenesené působnosti vykonává město prostřednictvím Magistrátu města Olomouce státní správu v rozsahu stanoveném zvláštními zákony. Celosvětová hospodářská krize se projevila výrazným nárůstem nezaměstnanosti v Olomouci. V krizovém roce 2009 nezaměstnanost prakticky celý rok rostla. V roce 2011 bylo nejvyšší hodnoty nezaměstnanosti dosaženo hned v lednu, poté už po většinu roku nezaměstnanost klesala. K 30. 6. 2012 byla nezaměstnanost v Olomouci na 8,7 %. Vývoj obyvatelstva sledujeme v Tab. 4.11 Obyvatelstvo, ve sledovaném období 2006 – 2011, zde můžeme pozorovat každoroční pokles počtu obyvatel. Porovnáním s předešlými městy je ale tento pokles mírný. Každoročně se ve sledovaném období narodilo více dětí než umřelo obyvatel. Toto jsou důkazy prosperujícího města.⁷⁰

Tab. 4.11 Obyvatelstvo

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Stav obyvatel	100 112	99 966	100 313	100 186	100 202	99 407
Živě narození	1 108	1 116	1 186	1 254	1 154	1 199
Zemřelí	942	989	965	988	1 030	998

Zdroj: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/uvod.jsp>. Vlastní zpracování.

⁷⁰ <http://www.olomouc.eu/o-meste>. 22. 3. 2012

Ve městě Olomouc se nachází 11 veřejných pohřebišť⁷¹, které spravuje pomocí příspěvkové organizace **Hřbitovy města Olomouc**. Důvodem vzniku této organizace byl žalostný stav veřejných hřbitovů v Olomouci. Organizace si klade za cíl zahájení obnovy hřbitovních ploch, uvést v soulad plány hrobových míst s aktualizovanou evidencí uživatelů těchto míst především s důrazem na vyjasnění stavu vlastnických práv k hrobovému zařízení. Po přijetí Zákona 256/2001 Sb., o pohřebnictví, který mimo jiné jednoznačně ukládá povinnost nájemci, případně blízkým osobám oznamovat správci pohřebiště skutečnosti, které jsou rozhodné pro nájemní vztah i s ohledem na zákon o ochraně osobních údajů, již nemusí časově a tedy i finančně značně náročný postup uplatňovat. Na základě vlastnictví, stavu a provedení hrobového zařízení daného místa včetně fotodokumentace se určuje další postup pro každé hrobové místo. Pokud hrobové místo a zařízení nemá nájemce, upřednostňuje se jeho ponechání ve stávajícím stavu s vynaložením nutné minimální údržby. Hrobových míst bez nájemců jsou v současnosti tisíce a jejich neudržované plochy negativně ovlivňují celkový dojem z pohřebiště a jsou příčinami kritických připomínek návštěvníků hřbitova. V průběhu několika let tato organizace dokázala shromáždit potřebné údaje (nájemce místa, stav místa, fotodokumentace místa) pro tvorbu plánů údržby jednotlivých hřbitovních skupin. Od druhé poloviny roku 2002 postupně vznikají plány údržby pro jednotlivá pohřebiště a následně se stávají standardním podkladem pro údržbu.⁷²

Finanční zajištění pohřebnictví ze strany města Olomouc se podílelo za sledované období 2008 – 2012 na 129 sociálních pohřbech. Vyčíslení každoročních nákladů na tyto pohřby sledujeme v Tab. 4.12 Sociální pohřby, průměrná cena za jeden sociální pohřeb se pohyboval do roku 2010 kolem 3 300 Kč. Od roku 2010 se cena zdvihla na průměrnou cenu 4 200 Kč.

---

⁷¹ Neředín - ústřední hřbitov, Nová Ulice, Nedvězí, Slavonín, Nové Sady, Holice, Hodolany, Chválkovice, Svatý Kopeček, Černovír, Chomoutov.

⁷² <http://www.olomouc.eu/o-meste>. 22.3.2013

Tab. 4.12 Sociální pohřby

Rok	Náklady na soc. pohřby z rozpočtu města v Kč	Počet soc. pohřbů
2008	75 833,00	23
2009	81 390,00	23
2010	133 078,00	33
2011	92 864,00	22
2012	120 563,00	28
Celkem	503 728,00	129

Zdroj: Poskytnuté údaje z Magistrátu města Olomouc, Odbor ekonomický. Vlastní zpracování.

Město Olomouc každoročně přispívá ze svého rozpočtu na správu hřbitovů, kterou spravuje. Jak bylo výše zmíněno správu hřbitovů má na starost příspěvková organizace Hřbitovy města Olomouc. V Tab. 4.13 Příspěvek na provoz hřbitovů a hospodářský výsledek je zobrazena účast na financování správy hřbitovů. Ve sledovaném období se příspěvek na provoz z rozpočtu města zvyšoval, poslední 3 roky se drží na částce kolem 3 500 000 Kč. Příspěvková organizace Hřbitovy města Olomouc vykazovala, dle výročních zpráv, hospodářské výsledky v kladných číslech, tedy hospodařila s účetním ziskem. Ten je vyčíslen v Tab. 4.13 Příspěvek na provoz hřbitovů a hospodářský výsledek, pouze v roce 2008 byl hospodářský výsledek nulový, od roku 2009 jejich hospodaření vykazovalo zisk.

Tab. 4.13 Příspěvek na provoz hřbitovů a hospodářský výsledek

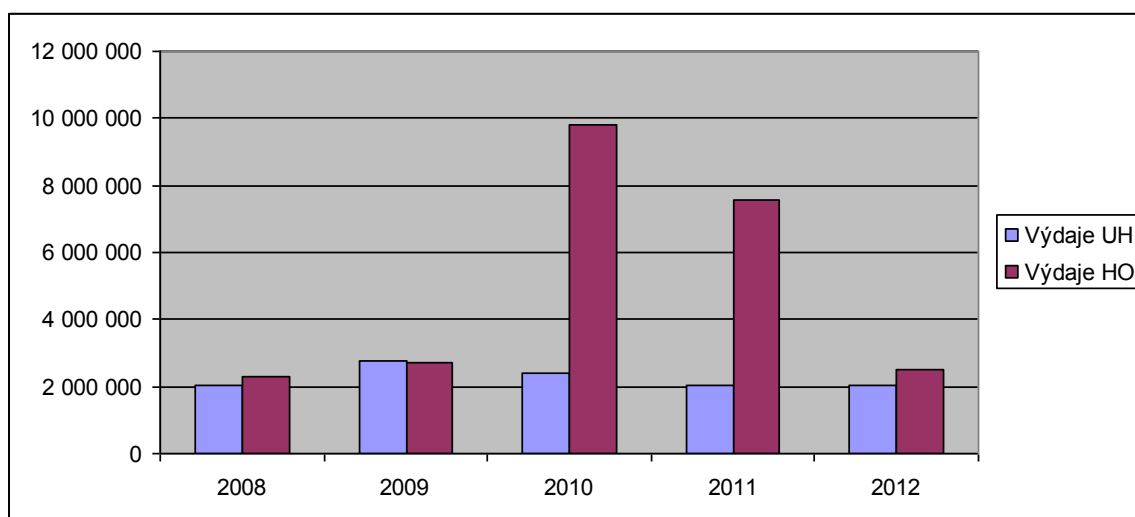
Rok	Příspěvek na provoz z rozpočtu města v Kč	Hospodářský výsledek z Hřbitovy města Olomouc
2008	2 958 336,00	0
2009	4 291 000,00	644 000,00
2010	3 525 000,00	915 000,00
2011	3 499 000,00	1 023 000,00
2012	3 500 000,00	337 000,00

Zdroj: Poskytnuté údaje z Magistrátu města Olomouc, Odbor ekonomický. Výsledek hospodaření Hřbitovy města Olomouc, online: http://www.olomouc.eu/hrbitovy/uvod_%28cesky%29. Vlastní zpracování.

4.2.3 Komparace příjmů a výdajů na pohřebnictví ve sledovaných obcích

Města **Uherské Hradiště** a **Hodonín**, které mají podobný počet obyvatel i vývoj obyvatelstva srovnáme pomocí Grafu 4.4 Srovnání výdajů na pohřebnictví Uh.Hradiště a Hodonín, ve sledovaném období 2008 – 2012. **Výdaje**, které musela tyto dvě sledované města vynaložit na zajištění pohřebnictví na svém území se za sledované období liší a to díky rekonstrukci, která proběhla ve městě Hodonín. Touto investicí do hřbitova se ve sledovaném období vyšplhaly celkové výdaje do výše 24 902 293 Kč. Uherské Hradiště vynaložilo za období 2008 – 2012 výdaje na pohřebnictví ve výši 11 217 000 Kč. Díky podobnosti těchto měst se předpokládá, že jejich výdaje na zajištění veřejných hřbitovů se budou v budoucnu podobně vyvíjet.

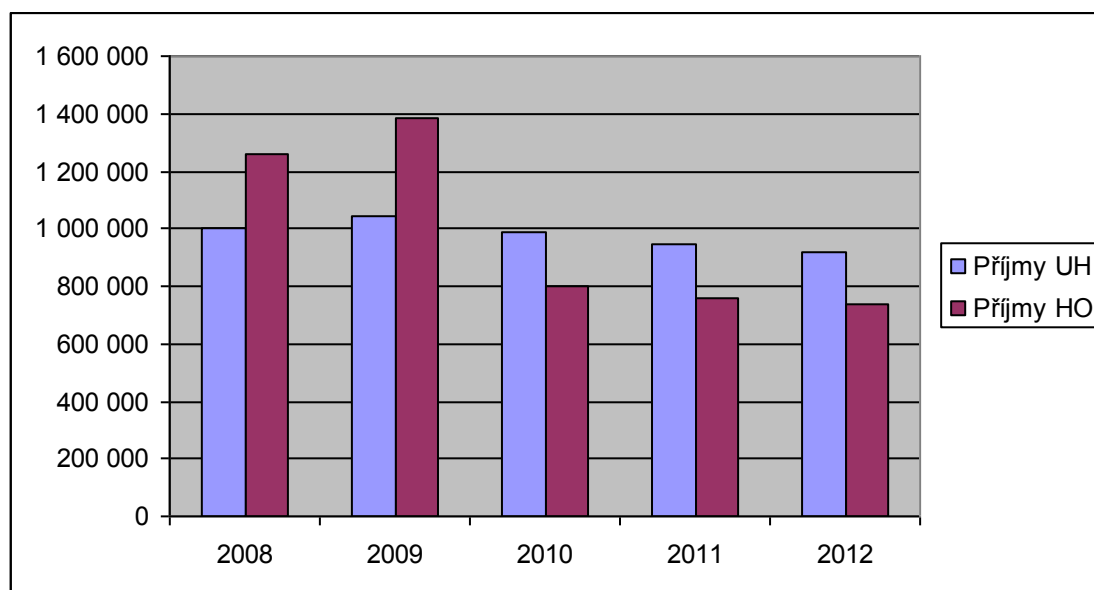
Graf 4.4 Srovnání výdajů na pohřebnictví Uh.Hradiště a Hodonín

Zdroj: Poskytnuté údaje z Městského úřadu Hodonín a Uh. Hradiště. Vlastní zpracování.

Příjmy z pohřebnictví se ve sledovaných městech Hodonín a Uh. Hradiště dle zjištěných údajů každoročně mírně liší. Rozdíly jsou uvedeny v Grafu 4.5 Srovnání příjmů z pohřebnictví Uh.Hradiště a Hodonín. Hodonín má výrazně vyšší příjmy z pohřebnictví než Uh. Hradiště v letech 2008 a 2009. Od roku 2010 sledujeme pokles příjmů z pohřebnictví v Hodoníně oproti Uh. Hradišti. V Hodoníně i v Uh. Hradišti se příjem z pohřebnictví za sledované období pohybuje průměrně kolem 985 500 Kč ročně, do budoucna se nepočítá s většími výkyvy ročního příjmu v městech.

Graf 4.5 Srovnání příjmů z pohřebnictví Uh.Hradiště a Hodonín

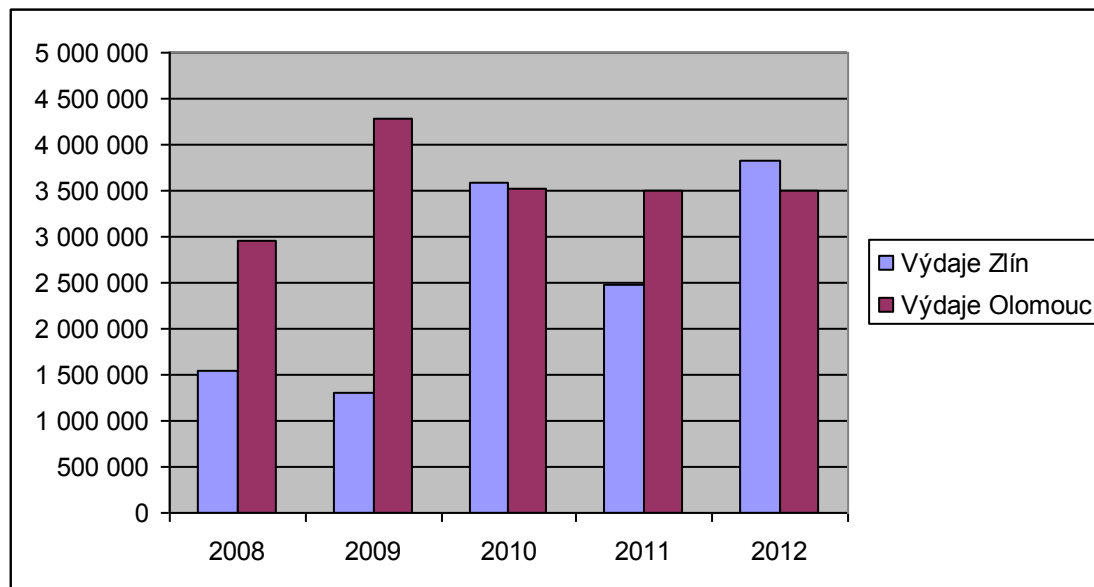
Zdroj: Poskytnuté údaje z Městského úřadu Hodonín a Uh. Hradiště. Vlastní zpracování.

Pohřbů na náklady obce bylo v Uherské Hradišti 23 o celkových nákladech 160 516 Kč. V Hodoníně bylo sociálních pohřbů stejně jako v Uherské Hradišti, tedy 23 o celkových nákladech 161 000 Kč za sledované období 2008 - 2012. Na detašovaných pracovištích Úřadu práce bylo evidováno v Uherském Hradišti 195 žádostí o jednorázovou sociální dávku pohřebné za sledované období, o celkových vzniklých nákladech 975 000 Kč. V Hodoníně byla četnost této dávky nižší a to ve výši 154 žádostí o celkových nákladech 770 000 Kč, za sledované období. Pohřby, které proběhly v těchto dvou městech byly převážně financovány ze soukromých (vlastních) zdrojů, veřejné financování zde zastávalo, dle zjištěných údajů, minimální část. Finanční zajištění pohřebnictví sledovaných měst je po finanční i organizační stránce velmi podobné.

Ve sledovaných městech nad 50 000 obyvatel **Zlín** a **Olomouc** byly zjištěny rozdílnosti ve správě pohřebnictví, tudíž i ve financování. Ve Zlíně je správa pohřebišť zajištěna díky společnosti s ručením omezeným Pohřebnictví Zlín, ta má na starost správu všech 9 veřejných pohřebišť provozovaných městem Zlín. Správu 11 veřejných hřbitovů v Olomouci má na starost příspěvková organizace Hřbitovy města Olomouc. Město Zlín na zajištění chodu hřbitovů vynaložilo **výdaje** v celkové výši 12 755 264 Kč, za sledované období 2008 - 2012. Olomouc na provoz hřbitovů na svém území vynaložilo ze svého rozpočtu, za sledované

období 2008 – 2012, 17 773 336 Kč. Srovnání těchto ukazatelů zobrazuje Graf 4.6 Srovnání výdajů na pohřebnictví Zlín a Olomouc za jednotlivé roky.

Graf 4.6 Srovnání výdajů na pohřebnictví Zlín a Olomouc

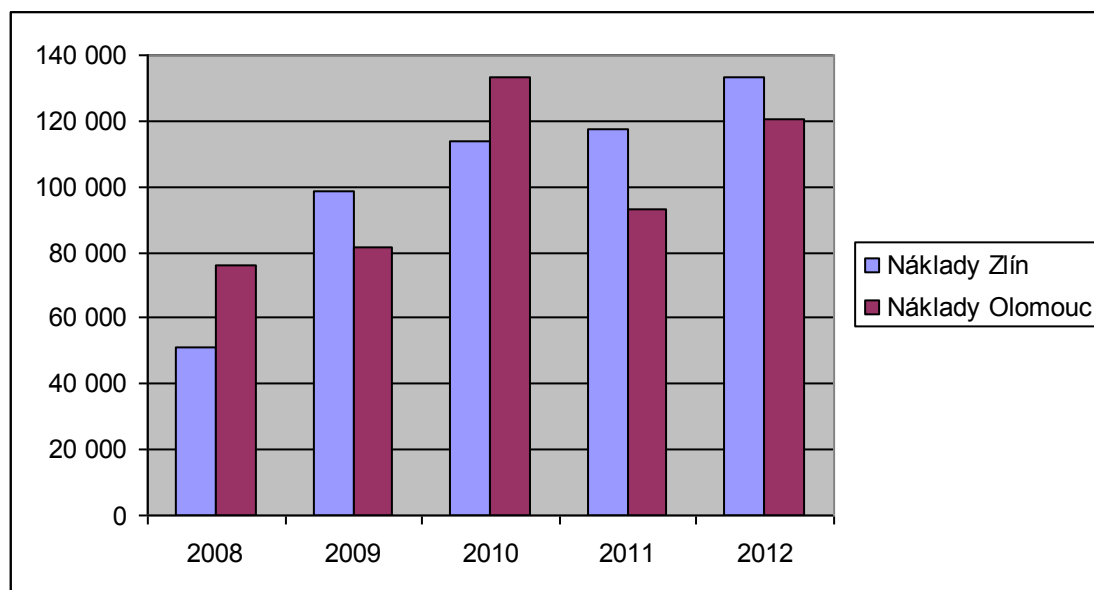

Zdroj: Poskytnuté údaje z Městského úřadu Zlín a Olomouc. Vlastní zpracování.

Příjmy z pohřebnictví ve Zlíně byly celkem ve výši 4 632 000 Kč, za sledované období 2008 – 2012. Příspěvková organizace Hřbitovy města Olomouc vykazovala za sledované období účetní zisk ve výši 2 919 000 Kč. Díky rozdílnosti organizačního zajištění pohřebnictví na územích Zlína a Olomouce je zavádějící srovnání příjmů. Ve Zlíně byla četnost sociální dávky pohřebné za sledované období 2008 - 2012 150 žádostí o celkových nákladech 750 000 Kč. Ve Zlíně i Olomouci výrazně převyšuje soukromé financování pohřbů.

Pohřbů na náklady obce bylo ve Zlíně za sledované období celkem 77 o celkových nákladech 514 412 Kč. Oproti Olomouci, kde byla četnost sociálních pohřbů vyšší, a to celkem za sledované období 129 pohřbů. Celkové náklady na zajištění sociálních pohřbů v Olomouci bylo 503 728 Kč za sledované období, což dokazuje Graf 4.7 Srovnání celkových nákladů na sociální pohřeb Zlín a Olomouc.

Graf 4.7 Srovnání celkových nákladů na sociální pohřeb Zlín a Olomouc

Zdroj: Poskytnuté údaje z Městského úřadu Hodonín a Uh. Hradiště. Vlastní zpracování.

Organizační zajištění chodu veřejných hřbitovů se ve sledovaných obcích liší. Uherské Hradiště řešilo zajištění chodu hřbitovů (3 veřejné hřbitovy) akciovou společností, která spravuje dané hřbitovy. V Hodoníně na zajištění hřbitova vznikla organizační složka obce, která má na starost daný hřbitov. Město Zlín zajišťuje veřejné hřbitovy prostřednictvím společnosti s ručeným omezením, má ve správě všech 9 hřbitovů. O 11 veřejných hřbitovů v Olomouci se stará příspěvková organizace. Města se řídila ve volbě organizace zajišťující provoz veřejných hřbitovů Zákonem o pohřebnictví č.256/2001 Sb., konkrétně HLAVA III – Veřejné pohřebiště.

5. ZHODNOCENÍ A VÝHLED FINANCOVÁNÍ POHŘEBNICTVÍ V ČR

Financování z veřejných rozpočtů má nemalou roli na pohřebnictví z hlediska správy a zajištění. Ve městech v České republice se zajištění a správy veřejných pohřebišť liší. Ve městech, které mají kolem 1 – 3 veřejných hřbitovů je správa řešena pomocí najmutí soukromé firmy, na kterou přenese správu a provoz pohřebišť. Tato firma je vybrána ve vypsáném výběrovém řízení, kde se město dle nabídek rozhoduje pro výběr dané firmy (jeden z hlavních atributů výběru je firmou nabízená cena svých služeb). Tato varianta zajištění veřejných pohřebišť na daném území měst je finančně nejvýhodnější. Města, která mají ve správě více veřejných pohřebišť řešily zajištění této služby odlišně. Jak bylo uvedeno v předchozí kapitole na městě Olomouci, která má ve správě 11 veřejných pohřebišť. Město zajištění správy pohřebišť řešila příspěvkovou organizací, která se o chod veřejných pohřebišť na území Olomouce stará. Tato varianta městu vyšla jako dlouhodobě finančně nejvýhodnější.

Samostatné vypravení **pohřbu** je financováno převážně ze soukromých finančních prostředků člověka, který daný pohřeb zajišťuje. Veřejné financování zde zastává jen okrajovou roli. Jedním z důvodů proč tomu tak je, jsou i legislativní úpravy⁷³, které přesně definují, kdo má nárok na vypravení pohřbu na náklady obce nebo na jednorázovou sociální dávku pohřebné. Trendem způsobu pohřbení je v posledních letech kremace, na hřbitovech vzniká více kolumbárií, kde jsou urny s popelem uloženy. Tento způsob pohřbení je finančně levnější, než pohřbení do země. Tímto způsobem pohřbení vzniká úspora místa pro další hroby a města tudíž nemají potřebu řešit problém s ukládáním lidských pozůstatků do budoucna.⁷⁴ V posledních letech v České republice nevznikají žádné nové hřbitovy.

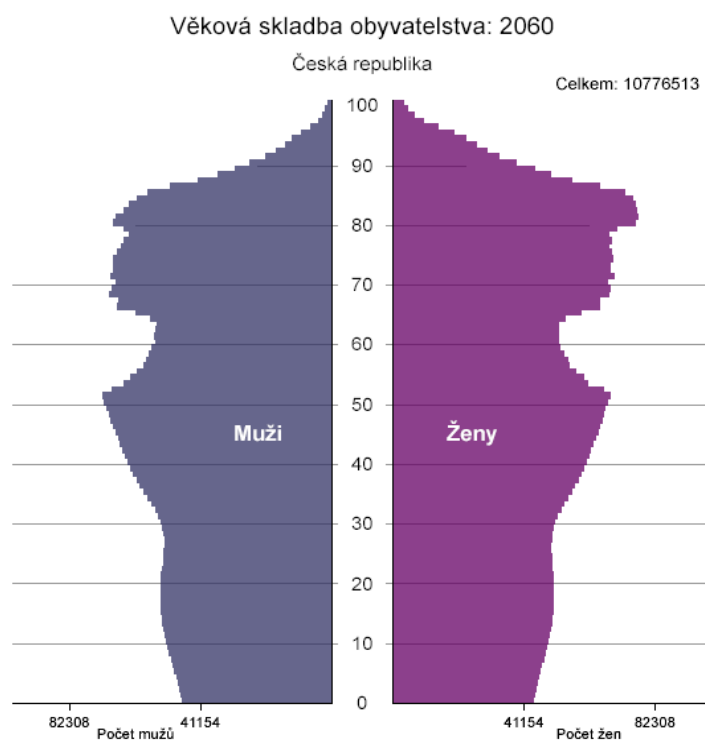
Vývoj věkové struktury obyvatelstva České republiky zobrazuje tzv. strom života v Graf 5.1 Věková struktura obyvatel ČR v roce 2060. Naděje dožití při narození do roku 2065 by mělo dojít u mužů k nárůstu na hodnoty nízká varianta 81,3 roku, střední 84,0 roku, vysoká. 85,7 roku, u žen na hodnoty u nízké varianty 85,8 roku, střední varianty 88,3 roku a vysoké varianty 89,8 roku. Nejvýraznějšími změnami projdou nejstarší věkové skupiny. Počet

⁷³ Sociální dávku pohřebné upravuje zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Úhrada nákladů na pohřeb zemřelého obcím ukládá Zákon č. 256/2001 Sb. o pohřebnictví § 5.

⁷⁴ Jižní Morava je stále tradiční s poměrem zhruba 90 procent rakvových pohřbů a jen deset procent kremací. Středočeský kraj má naopak 90 procent kremací a Praha nějakých 98 až 99 procent.

obyvatel ve věku 75 a více let bude v horizontu prognózy více než trojnásobný a nejstarších seniorů by mělo být tak čím dál víc, tyto prognózy jsou pro pohřebnictví příznivé.⁷⁵

Graf 5.1 Věková struktura obyvatel ČR v roce 2060

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/stromy_zivota_do_roku_2066. 2. 4. 2013

Vliv na pohřebnictví má výhled **demografického vývoje** obyvatel České republiky. Tab. 5.1 Úmrtnost v krajích zachycuje rostoucí vývoj úmrtnosti obyvatel České republiky v horizontu 2020 – 2060. Úmrtnost se uvádí v promilách, tedy v přepočtu na 1 000 jedinců, nárůst za sledované období 2020 – 2060 je o cca 3 ‰ celorepublikově. Prognóza vydaná ve třech variantách - střední (nejpravděpodobnější), nízké a vysoké (jež jsou pomyslnými hranicemi, které by budoucí vývoj neměl překročit). Výsledky ukazují, že po celé období se budou počty zemřelých osob zvyšovat.⁷⁶

⁷⁵ http://demografie.info/?cz_prognozyprojekcecr=. 2.4.2013.

⁷⁶ http://demografie.info/?cz_prognozyprojekcecr=. 2.4.2013.

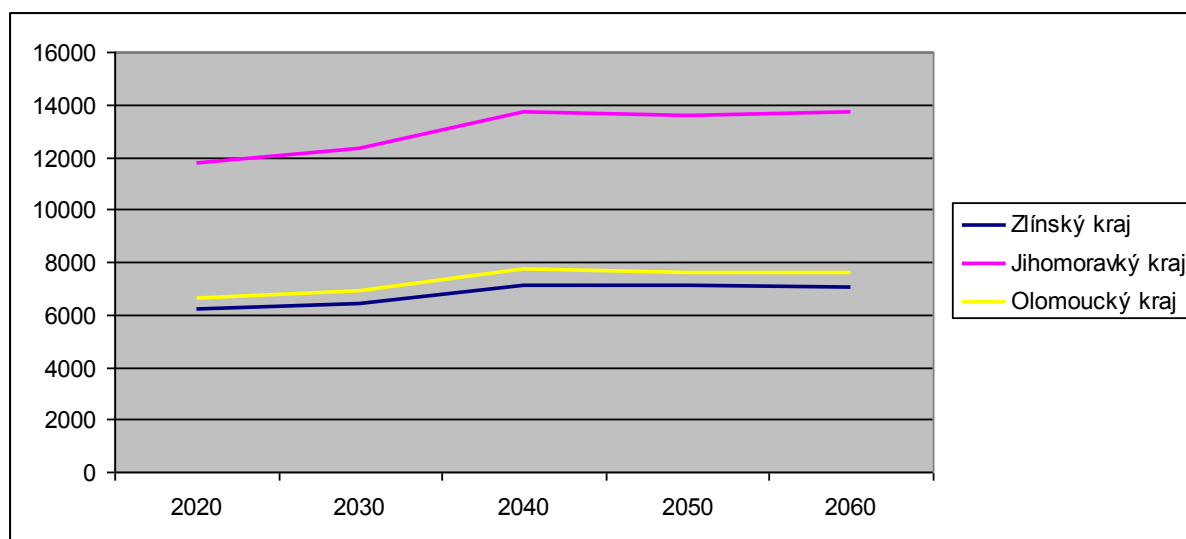
Tab. 5.1 Úmrtnost v krajích

	2020	2030	2040	2050	2060
Hlavní město Praha	12396	12997	14883	14575	15021
Středočeský kraj	12485	13159	14712	14439	14985
Jihočeský kraj	6503	6847	7648	7575	7561
Plzeňský kraj	6008	6301	6900	6737	6795
Karlovarský kraj	3153	3355	3761	3730	3743
Ústecký kraj	8790	9249	10249	9952	10141
Liberecký kraj	4413	4656	5300	5130	5211
Královéhradecký kraj	5698	5929	6648	6486	6470
Pardubický kraj	5257	5499	6134	6004	6093
Vysočina	5144	5407	6002	6066	6132
Jihomoravský kraj	11760	12332	13710	13560	13713
Olomoucký kraj	6574	6868	7715	7611	7608
Zlínský kraj	6168	6410	7079	7063	7050
Moravskoslezský kraj	13095	13608	15095	15168	15078

Zdroj: <http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/p/4021-10.12.4.2013>. Vlastní zpracování.

V diplomové práci jsou porovnána 4 města, které spadají do Zlínského, Olomouckého a Jihomoravského kraje. V Příloze č. 6 je zobrazen předpokládaný vývoj zemřelých ve Zlínském a Olomouckém kraji. Demografický vývoj z hlediska **úmrtnosti** těchto tří krajů je graficky uveden v Grafu 5.2 Výhled úmrtnosti 2020 – 2060. Zde sledujeme mírný nárůst úmrtnosti od roku 2020. V roce 2012 byla úmrtnost v kraji Zlínském na 10,4 ‰, v roce 2060 by měla být ve výši 14,4 ‰. Olomouckém kraji a kraji Jihomoravském se v roce 2012 pohybovala úmrtnost kolem 10,2 ‰, v roce 2060 by se měla zdvihnout na 13,8 ‰. Tento nárůst ovlivní i pohřebnictví ve sledovaných městech.

Graf 5.2 Výhled úmrtnosti 2020 - 2060

Zdroj: <http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/publ/4021-10->. 13.4.2013. Vlastní zpracování.

Průměrné výdaje, které každoročně obec (kolem 25 tis. obyvatel) vynaloží na zajištění chodu veřejných hřbitovů se pohybuje v částkách 2 500 000 Kč za rok. Výdaje se mohou lišit v obcích, kde probíhaly rozsáhlejší rekonstrukce. Zjištěná částka je na zajištění běžných výdajů, bez kterých by veřejný hřbitov na území obce neobešel. V obcích, které mají počet obyvatel nad 50 tis. se výdaje na zajištění chodu veřejných hřbitovů pohybuje kolem 3 500 000 Kč za rok. Jedná se o průměrný údaj, který se může lišit v souvislosti s počtem veřejných hřbitovů, které má dané město ve své správě a investičními akcemi spojenými s hřbitovem. Z veřejných hřbitovů obci, kromě výdajů na ně vynaložených plynou i příjmy. Ty jsou z většiny z pronájmu majetku hřbitova a jsou nemalou součástí rozpočtu obce a pohybují se kolem částky 1 milionu ročně.

Služba pohřebnictví má velkou budoucnost, tato služba bude vždy potřebná. V dnešní době se plánují různé modernizace pohřebnictví. Například **trendem** ve Velké Británii je nová služba, kterou nabízejí krematoria, kde za poplatek cca 2500 korun dostanou zájemci heslo, které jim umožní sledovat v jen nepatrně zpožděném přenosu smuteční obřad, který zaznamenávají kamery umístěné diskrétně v zadní části krematoria. Záznam pohřbu je k dispozici ještě následujících sedm dní. Koupit se dá také DVD s nahrávkou nebo zvukový záznam z pohřbu⁷⁷. Mezi další trendy patří rostoucí zájem v České republice o památeční sklo s popelem zesnulých. Dovoluje totiž lidem uchovat si doma vzpomínku na své blízké a nejedná se přitom o klasickou urnu. Malá část popela je zatavená přímo do skla a může mít podobu přívěsku, kamene do prstenu, srdíčka do dlaně, ale i větší skleněné plastiky.⁷⁸ Ministerstvo pro místní rozvoj začalo od roku 2008 ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvem vnitra, Ministerstvem obrany, vědeckými autoritami a občanskými sdruženími analyzovat podmínky pro zvýšení kvality života pozůstalých. Jedna ze základních podmínek pro zvýšení kvality života pozůstalých je neustálé prohlubování a zvyšování kvalifikace personálu v pohřebních, pečovatelských a poradenských službách.⁷⁹

---

⁷⁷ <http://www.bvv.cz/venia/venia-2011/aktuality/nove-trendy-v-pohrebnictvi/>. 12.4.2013

⁷⁸ http://www.denik.cz/z_domova/novy-trend-v-pohrebnictvi-cesi-objevuji-pamatecni-sklo-s-popelem-zesnulych-20121.html. 12.4.2012

⁷⁹ <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Pohrebnictvi/Koncepce-Strategie/Pece-o-pozustale-v-CR>

6. ZÁVĚR

Pohřebnictví v České republice je zakotveno v Zákonu o pohřebnictví č. 256/2001 Sb. a je v kompetenci Ministerstva pro místní rozvoj, které zde vykonává funkci ústředního orgánu státní správy v oblasti pohřebnictví. Krajské úřady vydávají souhlas k provozování pohřebiště, schvalují jeho řád a změny. Na místní úrovni má největší kompetence v oblasti pohřebnictví obec, která má povinnost zajistit pohřbení lidských pozůstatků na svém území a jiné zákonem dané povinnosti. Nemalou roli mají v pohřebnictví úřady hygienický, stavební, vodohospodářský, aj. Zřizovatelem, provozovatelem a správcem pohřebiště v České republice může být fyzická či právnická osoba, církev, náboženské společnosti a obce. Legislativní zajištění pohřebnictví na území České republiky je **dostačující** a plní svou roli. Pohřebnictví České republiky ve srovnání se Slovenskou republikou je založeno na podobných legislativních základech jako u nás. V grafickém vyjádření je uvedena úmrtnost obyvatelstva těchto dvou zemí ve sledovaném období 1996 – 2011. Zatímco v České republice od roku 1996 dochází k prudkému snižování úmrtnosti, na Slovensku je **trend opačný**. Od roku 1996 dochází na Slovensku ke zvyšování úmrtnosti obyvatel s výraznými výkyvy.

V diplomové práci je uveden v grafickém provedení vývoj úmrtnosti v České republice za sledované období 2001 – 2011. V daném období zemřelo každoročně v průměru 107 000 obyvatel České republiky. Nejčastější příčinou úmrtí jsou nemoci oběhové soustavy. Statisticky umírá více mužů než žen. Všichni zemřelí musí být někde pohřbeni nebo uloženi a s tím souvisí i administrativa, která každého zemřelého provází.

Cíl diplomové práce je ověřen na finanční analýze pohřebnictví aplikované na **4 městech** České republiky ve sledovaném období 2008 – 2012. První dvě města Uherské Hradiště a Hodonín jsou srovnatelné počtem obyvatel, který se pohybuje kolem 25 000. Další sledovaná města jsou Zlín a Olomouc, která mají počet obyvatel nad 50 000. Města vynakládají na zajištění správy svých veřejných hřbitovů každoročně nemalé finanční prostředky. Město Uh. Hradiště řešilo zajištění správy veřejných hřbitovů akciovou společností. Hodonín na zajištění chodu veřejného hřbitova vytvořil organizační složku obce. Zlín přenechal správu svých veřejných hřbitovů na společnosti s ručeným omezením a Olomouc má na zajištění chodu hřbitovů příspěvkovou organizaci. Tyto jednotlivé typy organizací, zajišťující správu veřejných hřbitovů, jsou pro sledované obce **nejlepší variantou**, jak z finančního, tak organizačního zajištění. Co se týká vynaložených výdajů z rozpočtu města pohybují se ve

všech čtyřech městech obdobně ve výši kolem 2 – 3 mil. Kč ročně. Hlavním příjmem z pohřebnictví je příjem z pronájmu majetku veřejného hřbitova. Tento příjem se pohybuje ve všech sledovaných městech kolem 1 mil. Kč ročně.

V budoucnu neplánuje žádné ze sledovaných měst nové veřejné hřbitovy nebo rozšiřování současných, z důvodů, že pohřbů do země je rok od roku méně, trendem je kremace. Kremace je levnější varianta pohřbu, která probíhá i bez obřadu. Dle zjištěných údajů se do budoucna **doporučuje** vzít v úvahu výstavbu kolumbárií, které by zajistily na dlouhou dobu ukládání uren s ostatky zemřelých. Rozšiřování nebo zřizování nových veřejných pohřebišť se do budoucna z důvodu nízkého zájmu o pohřbívání do země nedoporučuje. Zvyšování výdajů na údržbu a provoz veřejných hřbitovů z rozpočtů obcí se bude zvyšovat přiměřeně ke zvýšení cen energií. To samozřejmě ovlivní nájemní cenu, takže pokud dojde k výraznějšímu zvýšení cen energií, promítne se to i v příjmech rozpočtu obce.

Mezi finanční prostředky zajišťující pohřeb zemřelého můžeme řadit soukromé zdroje, jako vlastní zdroje, půjčky, pojištění pohřbu. Do veřejných prostředků zajišťujících pohřeb řadíme sociální pohřeb, tedy pohřeb na náklady obce a jednorázovou sociální dávku pohřební, která je ve výši 5 000 Kč. Na tuto sociální dávku má nárok pouze osoba, která vypravila pohřeb nezaopatřenému dítěti nebo osobě, která byla rodičem nezaopatřeného dítěte a má trvalý pobyt na území České republiky. Veřejné financování v oblasti zajištění pohřbu zastává pouze okrajovou roli. Počet pohřbů na náklady obcí tzv. sociální pohřby evidují odbory sociálních služeb. Ve sledovaných městech Uherské Hradiště a Hodonín se počet těchto pohřbů za sledované období 2008 – 2012 pohyboval každoročně kolem 5 sociálních pohřbů. Průměrné náklady, které musí obec na zajištění jednoho sociálního pohřbu vynaložit, se pohybují kolem 7 000 Kč. Ve městech Zlín a Olomouc byla četnost sociálních pohřbů vyšší. Ve Zlíně ve sledovaném období 2008 – 2012 byla v součtu 77 žádostí o průměrných nákladech na jeden sociální pohřeb 6 600 Kč. V Olomouci byla četnost ještě vyšší, za sledované období bylo vypraveno 129 sociálních pohřbů o průměrných nákladech 4 000 Kč. Celková četnost žádostí o sociální pohřeb má **rostoucí tendenci**. Díky širší nabídce firem zajišťujících pohřební služby, si mohou obce dovolit vyhledávat nejlevnější firmu, která tyto pohřby zajistí. Snaha obcí je náklady na sociální pohřby snižovat. Vyplácení jednorázové sociální dávky pohřební má v kompetenci Úřad práce České republiky. Žádosti vyřizují kontaktní místa v daných okresech na úřadech práce, podle trvalého bydliště žadatele. Do roku 2008, dle Zákona o státní sociální podpoře č. 117/1995 Sb., měly nárok na tuto dávku všechny osoby,

která vypravily pohřeb osobě, která měla ke dni smrti trvalý pobyt na území České republiky nebo byl-li pohřeb vypraven v České republice. V roce 2008 proběhly úpravy zákona, kde se přímo vymezují osoby, které mají nárok na tuto dávku. Ve sledovaném období 2008 – 2012 dochází tedy rapidnímu **úbytku žádostí** do tuto sociální dávku.

Demografický vývoj úmrtnosti obyvatel v České republice, za sledované období 2020 – 2060, naznačuje **rostoucí tendenci**, která je pro oblast pohřebnictví pozitivním signálem.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knihy:

- [1] PEKOVÁ, Jitka, PILNY, Jaroslav a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. 488 s. ISBN: 978-80-7357-351-5.
- [2] KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy*. 2.vyd. Ostrava: Montanex, 2007. 375 s. ISBN:978-80-7225-244-2.
- [3] REKTORÍK, Jaroslav a Jan Šelešovský. *Kontrolní systém veřejné správy a veřejného sektoru*. 1.vyd. Praha: Ekopress, 2003. 212 s, ISBN: 80-86119-72-6.
- [4] HAMARNÍKOVÁ, Bojka a Alena Maaytová, kol. *Veřejné finance*. 2.vyd. ASPI, 2010. 364 s. ISBN: 978-80-7357-497-0.
- [5] HALÁSEK, Dušan. *Standardizace veřejných služeb*. 1. vyd. Ostrava: VŠB-Technická univerzita, 2004. 152 s. . ISBN 80-248-0685-1.
- [6] OCHRANA,František. *Veřejné služby*. 1. vyd. Praha : Ekopress, 2007. 167 s. ISBN 978-80-86929-31-6.
- [7] JACKSON, P.M., BROWN, C.V. *Ekonomie veřejného sektoru*. 1.vyd. Praha : Eurolex Bohemia, 2003. 733 s. ISBN 80-86432-09-2.
- [8] STEJSKA,David a Jaroslav ŠEJVL. *Pohřbívání a hřbitovy*. 1.vyd. Praha, Wolters Kluwer ČR, 2011. 461 s. ISBN 978-80-7357-680-6.

Legislativa:

- [9] Zákon č. 256/2001 Sb. , o pohřebnictví, ve znění pozdějších předpisů..
- [10] Zákon č. 122/2004 Sb., o válečných hrobech a pietních místech, ve znění pozdějších předpisů.
- [11] Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.
- [12] Zákon č. 131/2010 Z z. o pohřebnictve.
- [13] Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Diplomová práce:

[14] DOBEŠOVÁ, Blanka. Environmentální a společenské přínosy přírodního pohřebnictví. Brno, 2012. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra environmentálních studií.

Internetové zdroje:

[15] Ministerstvo pro místní rozvoj, dostupné na: <http://www.mmr.cz/cs/Uvodni-strana>, [ze dne 22.února 2013].

[16] Sdružení pohřebnictví ČR, dostupné na : <http://www.pohrebnictvi.cz/prezentace/>, [ze dne 25.února 2013].

[18] Pohřebnictví, dostupné na: <http://www.pohrebnictvi.eu/>, [ze dne 25.února 2013].

[19] Sdružení Cech hrobnický, dostupný na: <http://www.cechhrobnicky.cz/>, [ze dne 25.března 2013].

[20] Český statistický úřad, dostupný na: <http://www.czso.cz/>, [ze dne 25.února 2013].

[21] Štatistický úrad Slovenskej republiky, dostupný na: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=4>, [ze dne 25.února 2013].

[22] Demografie, dostupné na: <http://www.demografie.info/>, [ze dne 25.února 2013].

[23] Česká pojišťovna, dostupná na: <http://www.ceskapojistovna.cz/>, [ze dne 25.března 2013].

[24] Pojišťovna České spořitelny, dostupná na: <http://www.pojistovnacs.cz/>, [ze dne 23.února 2013].

[25] Ročenka města Uh.Hradiště, dostupná na: <http://www.mesto-uh.cz/Folders/1331-1-Rocenky+mesta.aspx>, [ze dne 2.února 2013].

[26] Uherské Hradiště, dostupné na: www.mesto-uh.cz, [ze dne 2.února 2013].

[27] Olomouc, dostupné na: <http://www.olomouc.eu/>, [ze dne 15. března 2013].

[28] Hodonín, dostupné na: <http://www.hodonin.eu/>, [ze dne 15. března 2013].

[29] Zlín, dostupné na: <http://www.zlin.eu/>, [ze dne 25.března2013].

[30] Pohřby, dostupné na: <http://www.pohreb.cz/>, [ze dne 8.února 2013].

[31] Pohřebnictví Zlín, dostupné na: www.pohrebnictvizlin.cz, [ze dne 8.února 2013].

[32] Sociální dávky na Slovensku, dostupné na: <http://www.socialnedavky.sk/>, [ze dne 25.února 2013].

[33] Sociální dávky, dostupné na: <http://socialni-davky-2013.eu/socialni-davky-pohrebne-2013/>, [ze dne 19.února 2013].

[34] Trendy v pohřebnictví, dostupné na: http://www.denik.cz/z_domova/novy-trend-v-pohrebnictvi-cesi-objevuji-pamatecni-sklo-s-popelem-zesnulych-20121.html, [ze dne 20.února 2013].

[35] Trendy v pohřebnictví, dostupné na: <http://www.bvv.cz/venia/venia-2011/aktuality/nove-trendy-v-pohrebnictvi/>, [ze dne 1. dubna 2013].

[36] Interní informace poskytnuté městskými úřady a úřady práce v Uh. Hradišti, Hodoníně Zlíně a Olomouci.

SEZNAM ZKRATEK:

HO	Hodonín
UH	Uherské Hradiště
Soc.	Sociální
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
VÚSC	Vyšší územní samosprávný celek
ČR	Česká republika
NUTS	Numenklatura územních statistických jednotek

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst.3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 25. 4. 2013

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

Podolí 259
p.Kunovice
686 04

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1	Vzor smlouvy o správě veřejného pohřebiště.
Příloha č. 2	Ceník z 13. 1. 2012.
Příloha č. 3	Vzor smlouvy o nájmu hrobového místa.
Příloha č. 4	Vzor žádosti o pohřebné.
Příloha č. 5	Řád veřejného pohřebiště Uh. Hradiště.
Příloha č. 6	Předpokládaný vývoj zemřelých ve Zlínském a Olomouckém kraji.